

Obzornik

glasilo delovne organizacije

Treba se bo opreti na lastne moči

RAZPRAVA BRESTOVEGA DELAVCA ALOJZA OTONIČARJA
NA 16. SEJI CENTRALNEGA KOMITEJA ZK SLOVENIJE

Z enoletnimi pripravami na sejo CK ZKS o uveljavljanju lastnih moči v združenem delu ter zaključki in usmeritvami, ki jih bo oblikovala današnja seja, pravzaprav samo poglobljamo razpravo o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ in se temeljiteje lotevamo uveljavljanja programa dolgoročne gospodarske stabilizacije, kjer so lastne moči eden izmed glavnih elementov našega stabiliziranja in prihodnjega razvoja. Vsako oživiljanje lastnih moči pa je pogojeno s prostorom, časom in družbenopolitično ureditvijo.

V občini Cerknica smo z razpravo o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ in s programsko konferenco komunistov v začetku letošnjega leta zelo neposredno opredelili naloge komunistov pri izvajanju gospodarske stabilizacije in v delovanju političnega sistema. Vendar ugotavljamo, da osnovne organizacije naloge prepočasno izvajajo, ker premalo izhajajo iz neposrednih razmer, v katerih delujejo.

Zelo močna ovira pri tem so preštevilni predpisi, ki se stalno spreminjajo in pogosto v celoti uničujejo aktiviranje lastnih moči in notranjih rezerv. Na njihovi podlagi sprejeti samoupravni akti dobesedno po predalčkih urejajo dela in naloge vsakega delavca, da se preprosto ne more izviti iz njihovega objema. Tako si ta »svobodni proizvajalec« da si ta »odprtem, neurejenem prostoru, kjer ima možnost reči samo, da je »za« ali »proti«. »Proti« postaja vse pogostejši.

Kljub številnim kritikam in napadom na pretirano »predpisovanje« pa se v praksi nič ne spremeni, pač pa prihajajo še novi predpisi in novi obrazci. Zato je nujno potrebna racionalizacija v načinih odločanja, pa tudi pri številu samoupravnih aktov v združenem delu.

Nujno je potrebno razmejiti sprejemanje samoupravnih odločitev in njihovo uresničevanje. Pri nas se namreč vse prepogosto dogaja, da se »samoupravljanje« oziroma dialog o samoupravno sprejetih odločitvah začne šele med njihovim izvajanjem. Zato se ob tem pojavlja vprašanje o učinkovitosti izvajanja sprejetih odločitev in, namesto da bi bile odgovorno organizacijsko tehnično sprejete prek vodstvenih delavcev, se znova začne dogovor o že dogovorjenem.

Pri taki razglašenosti samoupravne ureditve se tudi disciplinski postopki pogosto izgubijo

oziroma razvedenijo. Tudi opravljanje preštevilnih (notranjih in zunanjih) funkcij je pogosto zelo neodgovorno in se največkrat zaključijo pri ugotavljanju sklepčnosti (primer: TOZD Iverka mora s svojimi 150 delavci pokrivati okrog 120 funkcij).

Za našo lesno predelovalno industrijo je značilna velika zastarelost oziroma odpisanost proizvodnih sredstev in opreme, zato je še toliko bolj pomembno aktiviranje lastnih moči v neposrednih razmerah. Motiviranost za delo se kaže v vrednosti oziroma nagrajevanju za opravljeno delo in za dosežene rezultate. Za delo v neposredni proizvodnji imamo merila, ki pa temeljijo pretežno na količini dela, ne pa tudi na kvaliteti, kar v končni fazi vpliva negativno. Za strokovna in režijska dela pa sploh nimamo opredeljenih pravih meril za nagrajevanje.

Prispevek strokovnjakov in rezultat inventivnega dela, ki lahko zelo ugodno prispevajo k boljšemu gospodarjenju, so bolj urejeni v kovinsko predelovalni industriji. Zelo pogosto lažna solidarnost med našimi delavci zmanjšuje motiviranost na delovnem mestu in obenem omogoča zaslužke izven dela. Sicer ustrezni samoupravni akti spodbujajo inventivno dejavnost, vendar pa jo delavci prepogosto razumejo le kot denarno nagrado, ne pa

Opiranje na lastne moči je načelo, vgrajeno v zavest in našo revolucionarno prakso še v času pred vojno. Delovni ljudje so ga potrjevali v vseh etapah ekonomskega, družbenega in političnega razvoja in upravičeno so zadovoljni z globalnimi rezultati našega povojnega razvoja. Tudi v sedanjih razmerah smo odgovorni za to, da uporabljamo razpoložljive materialne vire, svoje znanje in usposobljenost za najbolj učinkovit način za povečevanje rezultatov dela in ustvarjanje večjega družbenega proizvoda ter osebnega standarda. Lastne moči so tudi v organizirano družbeno akcijo prelita hotenja, interesi in zahteve delovnih ljudi po višji kakovosti dela, življenja in okolja, pa tudi po razvoju, usklajenem s trendi v svetu in upoštevanjem vrednot sistema socialističnega samoupravljanja. Za takšno organizirano akcijo so odgovorne vse družbene subjektivne sile, zlasti pa zveza komunistov.

Štefan Korošec na 16. seji CK ZKS

kot prihranek oziroma prispevek k boljšim rezultatom poslovanja.

Mnogo več pozornosti moramo nameniti tudi uvajanju in spremljanju ter praktičnemu usposabljanju mladih delavcev, ki se zaposlujejo v vse večjem številu neposredno po končani osnovni šoli (letno v občini kar 30). Strokovnjakom pa je treba omogočiti, da uporabijo svoje znanje ob neposrednih rešitvah v proizvodnji in jih za njihov prispevek

ustrezno nagraditi, da ne bodo odhajali v režijske službe.

Soglašam s tezami za današnjo sejo in z uvodnim referatom ter predlagam, da usmeritve in zaključke današnje seje CK ZKS razčleni ob svojih razmerah vsaka osnovna organizacija in da rezultate akcije »opiranja na lastne moči« spremljajo centralni in občinski komiteji zveze komunistov.

Naše osnovne usmeritve

SMERNICE ZA PRIPRAVO SREDNJEROČNEGA NAČRTA TEMELJNIH ORGANIZACIJ BRESTA

Smernice za plan temeljne organizacije so zasnova temeljnih ciljev in interesov delavcev, ki naj bi jih v planskem razdobju s svojo dejavnostjo dosegli pri ustvarjanju dohodka ter pri razvoju drugih gospodarskih, socialnih, prostorskih in drugih pogojev dela in življenja, ki se uresničujejo v temeljni organizaciji, v krajevni skupnosti, samoupravnih interesnih skupnostih in v drugih oblikah združevanja dela in sredstev.

Smernice služijo temeljni organizaciji kot načelna usmeritev pri dogovarjanju in sporazumevanju z ostalimi nosilci planiranja.

Kot podlaga za izdelavo smernic je služila poleg širših (občinskih, republiških) planskih usmeritev tudi analiza možnosti o razvoju posamezne temeljne organizacije.

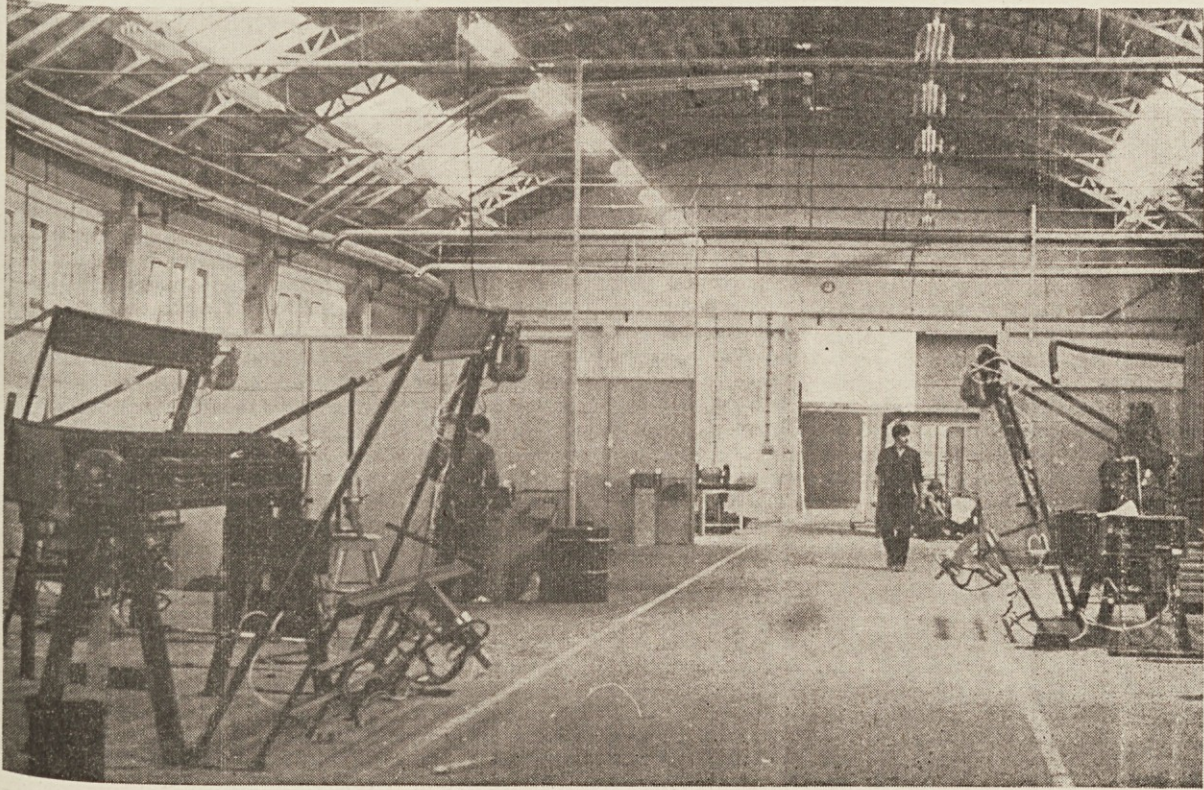
Eden izmed osnovnih ciljev naslednjega srednjeročnega obdobja bo poglobljanje samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov.

V vseh temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti predvidevamo počasnejše naraščanje materialnih stroškov od celotnega prihodka, kar naj bi dosegli z boljšo organizacijo dela, z uvajanjem novih materialov v proizvodnjo, z razvojem kooperantskih poslov znotraj in izven delovne organizacije, z boljšo izrabo zmogljivosti ter z varčevanjem. Poleg tega smo v smernicah opredelili tudi združevanje sredstev za naložbe. Obveznosti iz dohodka naj bi se realno ne povečevale.

Tudi v prihodnje bi morale biti težišče naše proizvodnje usmerjeno v izvozne programe.

Menimo, da morajo biti Brestovi prihodnji programi v pohištveni proizvodnji zahtevnejših izvedb, hkrati pa z večjim deležem vgrajenega znanja in kakovosti v izdelavi ter neprimerno bolje plačani. Sprejemljivo osnovo za takšno naravnost bi predstavljalo garniturno pohištvo. Vsekakor bi morale biti take garniture zahtevno oblikovane ter izredno kakovostno in natančno izdelane.

Naša usmeritev v proizvodnjo garniturnega pohištva bi pomenila skupno ponudbo delovne organizacije. Zato bi se morali ustrezno organizirati in tehnološko izpopolnjevati. Vse proizvodne enote bi morale biti podrejene skupnim ciljem oziroma proizvodom. Naložbeno politiko bi morali nadaljevati na (Nadaljevanje na 2. strani)

Ob praznovanju občinskega praznika bo slovesno odprt naš novi oddelek strojegradnje

Naše osnovne usmeritve

(Nadaljevanje s 1. strani)

načelih dopolnjevanja, ne pa prekrivanja.

Z izdelki za domače tržišče naj bi dopolnjevali izvozno proizvodnjo. Takšni izdelki bi morali biti, kar zadeva dohodkovnost, zanimivi ter v oblikovnem pogledu zahtevnejši.

Prednost pri naložbah bi morali tudi v prihodnje imeti izvozna proizvodnja ter zamenjava dotrajane tehnološke opreme. Poskrbeti bi morali za še boljšo izrabo surovin in za odpravljanje ozkih grl.

Poleg teh splošnih predvidevanj še posamezne usmeritve v temeljnih organizacijah in sicer:

POHIŠTVO mora velikoserijsko proizvodnjo furniranega ploškovnega pohištva prestrukturirati v proizvodnjo z večjim deležem masivnega pohištva, kar naj bi dosegli z novimi naložbami. Za prodajo dela proizvodnje na domače tržišče je potrebno:

- tehnološko - organizacijsko ukrepanje, da bi dosegli možnost za maloserijsko proizvodnjo posameznih in sicer programov in s tem možnost za proizvodnjo pohištva višjega oblikovno-kakovostnega razreda;
- obogatitev proizvodnih programov s povečanjem deleža masive;
- vključevanje v posle inženiringa.

Tudi v izvozu pričakujemo veliko konkurenco, zato je potrebno programe čimbolj prilagoditi zahtevam zunanjih tržišč.

Proizvodnja in prodaja naj bi naraščali s 3 % povprečno letno stopnjo, ob tem pa se število zaposlenih ne bi povečevalo. Povečevanje izvoza načrtujemo s 6,8 % letno stopnjo rasti. Z doseganjem teh ciljev naj bi družbeni proizvod in dohodek naraščala po stopnji 3,1 % letno.

MASIVA naj bi pretežni del proizvodnje namenila za izvoz, zato načrtujemo večjo programsko prilagodljivost zunanjim tržiščem. Na svetovni trg naj bi prodrl z garniturnim pohištvo, zato se bo povezovala z ostalimi temeljnimi organizacijami. Z dokončanjem naložbe bo možno proizvajati tudi zahtevnejše programe.

Število zaposlenih se ne bi povečevalo, izboljšala naj bi se le kvalifikacijska struktura.

Proizvodnja naj bi naraščala s povprečno letno stopnjo rasti 3,6 %. Izvoz naj bi naraščal do leta 1990 po stopnji rasti 5,7 % letno.

Z doseganjem teh ciljev naj bi družbeni proizvod naraščal povprečno po stopnji 3,7 % letno.

ZAGALNICA bo čedalje bolj omejevala izvoz žaganega lesa na račun finalizacije jelovega žaganega lesa. Na področju izvoza gotovih izdelkov predvidevamo ostro konkurenco na zahodnih tržiščih, zato bo potrebno proizvodnjo čimbolj prilagajati tem tržiščem, kar zadeva kvaliteto in oblike proizvodov.

Proizvodnja naj bi naraščala po stopnji 0,3 % letno. Proizvodnja žaganega lesa bo ostala na enaki ravni, proizvodnja končnih izdelkov pa naj bi naraščala za 1 % povprečno letno stopnjo rasti. Produktivost naj bi naraščala z enako stopnjo rasti kot proizvodnja, glede na to, da se število zaposlenih ne bi spreminilo.

Izvoz blaga naj bi naraščal po stopnji rasti 3,8 %, družbeni proizvod pa po stopnji 0,3 % letno.

GABER bi moral svojo ponudbo bolj približati okusu kupcev s čim bolj oblikovno dognanimi in funkcionalnimi kuhinjskimi elementi, ki imajo vgrajene sodobne materiale. Izboljšati je potrebno tudi dobavo kuhinjskega pohištva kupcem.

Število zaposlenih naj bi se do leta 1990 zmanjšalo, izboljšala pa naj bi se kvalifikacijska struktura.

Proizvodnja in prodaja naj bi naraščali po stopnji 1,8 % letno. Izvoz naj bi naraščal po stopnji 4,8 % letno, družbeni proizvod pa po stopnji 1,9 % letno. Iz podatkov je tudi razvidno, da se delež sredstev za razširitev materialne osnove dela ne bo povečeval.

IVERKA proizvaja iverne plošče, ki se v nadaljnji proizvodnji še naprej obdelujejo. Zato sta pri prodaji ivernih plošč zelo važni kvaliteta in redna dobava.

Temeljna organizacija bo še naprej razvijala dohodkovne odnose s porabniki ivernih plošč v okviru delovne organizacije in izven nje.

Dohodek naj bi povprečno naraščal po stopnji rasti 1 % letno.

Število zaposlenih se bo povečalo na račun vzdrževanja delovnih sredstev in ob morebitni dodatni proizvodnji tankih ivernih plošč.

Proizvodnja naj bi naraščala povprečno po stopnji rasti 0,9 % letno. Temeljna organizacija izvoza ne bo povečevala.

TAPETNIŠTVO bo moralo razširiti proizvodni program svojih izdelkov, iskati nove konstrukcijske rešitve in vgrajevati nove materiale. Čim bolj se bo potrebno prilagajati željam kupcev, se pravi, nadaljevati z razvijanjem naročilniškega programa.

Z izpopolnjevanjem tehnologije bo temeljna organizacija sposobna izdelovati tudi sodobnejše programe, s katerimi naj bi se vključila tudi na zahodnoevropsko tržišče.

Število zaposlenih se naj bi bistveno ne bi spreminilo. Proizvodnja naj bi naraščala po stopnji okrog 1 % letno. Z doseganjem teh temeljnih ciljev naj bi družbeni proizvod in dohodek naraščala povprečno po stopnji 1 % letno.

JELKA bo morala doseči prilagodljivost proizvodnje in se preusmeriti na naročilniški sistem. Z ostalimi temeljnimi or-

Iz TOZD POHIŠTVO — lepljenje furnirja

ganizacijami se bo potrebno vključiti v ponudbo celovitih programov.

Število zaposlenih se naj ne bi bistveno spreminilo.

Proizvodnja pohištva naj bi ostala na ravni leta 1985. Tudi proizvodnja žaganega lesa se ne bo povečala zaradi omenjenih količin lesne surovine.

MINERALKA bo še naprej zagotavljala prodajo s kvalitativnimi faktorji. Predvidena je večja finalizacija proizvodnje in s tem popestritev ponudbe.

Izvoz navadnih negorljivih plošč naj bi ostal približno na enaki ravni; predvideno je povečanje izvoza finalnih plošč.

Proizvodnja naj bi naraščala do leta 1990 po stopnji rasti 3,6 % letno.

Izvoz blaga se bo povečeval hitreje kot uvoz in sicer naj bi naraščal izvoz po povprečni letni stopnji 8,3 %.

Z doseganjem teh ciljev naj bi družbeni proizvod naraščal po stopnji 3,7 % letno.

STROJEGRADNJO naj bi predvidoma organizirali kot samostojno temeljno organizacijo, saj ima realne možnosti za uspešno prodajo. Težila bo k čim boljši kvaliteti ter k razvijanju znanstveno raziskovalnega dela na tem področju.

Število zaposlenih naj bi se povečalo v skladu s potrebami v proizvodnji. Proizvodnja naj bi naraščala po 22 % letni stopnji rasti.

Poleg prodaje na domačem trgu se bo temeljna organizacija vključila tudi v izvoz.

Osnovna naloga **PRODAJE** bo tudi v prihodnje zagotoviti prodajo izdelkov celotne delovne organizacije, raziskovanje trga in kvalitetno opravljanje drugih storitev za temeljne organizacije (skladiščenje in odpremljanje izdelkov, transport, servis...). Družbeni proizvod naj bi naraščal po stopnji 2,4 % letno.

SKUPNE DEJAVNOSTI bodo morale v naslednjem obdobju razširiti obseg in kvaliteto računalniške obdelave, razvijati znanstveno-raziskovalno delo ter opravljati racionalno in pravočasno nabavo. Prav tako bodo opravljale vse posle v zvezi z zunanje trgovinsko menjavo, finančno-računovodske in planske posle. Posebna pozornost pa bo veljala področju organizacije, kadrov in dograjevanju sistema nagrajevanja.

Prav sredi septembra, ko smo pripravili osnutke smernic in analize o možnosti razvoja posameznih temeljnih organizacij, pa je bil sprejet in stopil v veljavo nov zakon o temeljnih sistemih družbenega planiranja, ki ne predpisuje smernic in analize kot obveznosti planskih doku-

mentov temeljne organizacije. Zato bodo te usmeritve služile pri izdelavi skupnih temeljev za pripravo srednjeročnih planov delovne organizacije. Mnogo bolj smotno pa bi bilo, da bi bile tako pomembne spremembe za to področje dela znane pred pričetkom priprav planskih dokumentov za to srednjeročno, pa tudi dolgoročno obdobje.

Na koncu naj poudarimo, da je to le kratek povzetek in da omenjeni osnutki smernice še niso sprejeti, niti niso bili v oblikovnih po temeljnih organizacijah in so le rezultat razmišljanj strokovnih služb in komisij, ki s svojim delom še nadaljujejo in se bodo te ugotovitve upoštevale v prihodnjem procesu planiranja. M. Širaj

Imamo dovolj lastnih moči?

DELOVNA SKUPINA CK ZKS NA IVERKI

19. septembra je bila v Ljubljani 16. seja centralnega komiteja ZK Slovenije, na kateri so osrednjo pozornost posvetili nalogam komunistov pri uresničevanju politike opiranja na lastne moči v organizacijah združenega dela, o čemer je bila že pred sejo široka javna razprava.

Z obiska delovne skupine CK ZK Slovenije

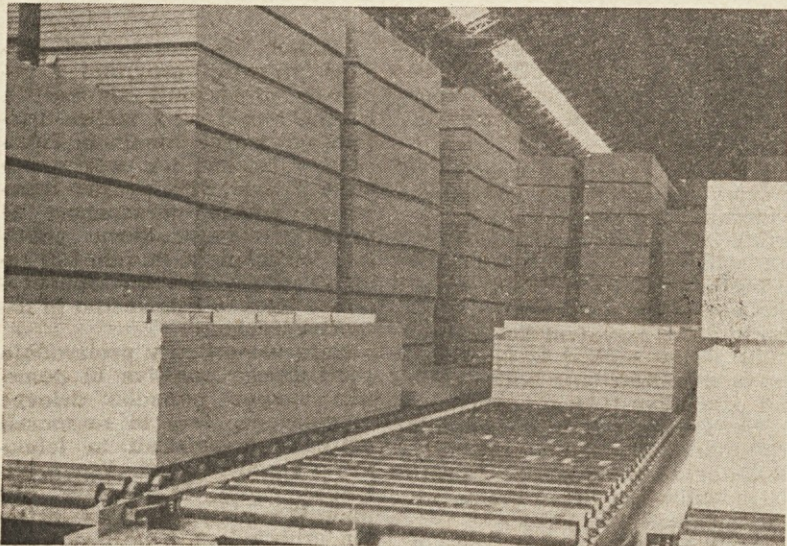
V sklopu priprav na to sejo je predsedstvo centralnega komiteja pripravilo organizirano akcijo za osredotočenje dejavnosti vseh družbenih subjektivnih sil za učinkovito podporo in pomoč delavcem pri aktiviranju lastnih moči v delovnih organizacijah in pri njihovem uveljavljanju kot nosilcev odločanja v celotni družbeni reprodukciji.

Uveljavitev dela in rezultatov dela, znanja in ustvarjalnosti naj bo spodbuda za aktiviranje lastnih moči, za celovit napredek posameznih delavcev in celotne družbe in kot podlaga socialne varnosti in utrjevanja socialističnih samoupravnih odnosov.

S tem namenom je bila 27. avgusta v IVERKI na obisku delovna skupina centralnega komiteja, kjer smo na razširjeni seji osnovne organizacije skupaj s članom predsedstva Vik-

torjem Avbljem, članom centralnega komiteja Milanom Medenom, Tomažem Beltramom in predstavniki družbeno političnih organizacij v občini in regiji obravnavali gospodarski položaj naše temeljne organizacije.

S predstavitevjo Iverke od njenega začetka obratovanja do danes so bile ustvarjene ustrezne strokovne podlage za kasnejšo razpravo in akcijo za usposobitev delavcev za dolgotrajni proces spreminjanja razmer znotraj naše temeljne organizacije, s čimer bi zagotovili hitrejši razvoj proizvodnje, organizacijo proizvodnje ter vodenje in upravljanje (Konec na 3. strani)

Trenutno dosti težav s prodajo ivernih plošč

Reševanje naših finančnih težav

Znano je, da Ljubljanska banka — Gospodarska banka Ljubljana nosi veliko breme deviznega primanjkljaja, ki je nastal v času, ko je bilo možno devizne kredite vračati v dinarjih, kar je omogočal takrat veljavni devizni režim. Del primanjkljaja pa je nastal pri financiranju infrastrukture republiškega pomena, ker subjekti, ki so devizna posojila najeli, le-teh ne morejo vračati v devizah temveč le v dinarjih. Za reševanje takega položaja je bila Gospodarska banka prisiljena najemati v tujini kratkoročne kredite, kar je reševanje osnovnega problema le odložilo, istočasno pa so zaradi visoke inflacije in rasti vrednosti tujih valut nasproti dinarju nastajale velike tečajne razlike.

Organi banke so za razrešitev teh težav sprejeli vrsto ukrepov. Najpomembnejša med njimi sta dva. Za del primanjkljaja, ki je nastal zaradi financiranja infrastrukture združujemo izvozniki dodatnih 6 odstotnih točk razpolagalne pravice iz deviznih prilivov.

Drugi ukrep pa je najbolj boleč in je za našo delovno organizacijo izredno težaven, zato ga bomo poskušali natančneje razložiti.

Omenili smo že, da je bilo možno pred leti (natančneje od 1. 3. 1980 do 31. 12. 1981) zapadle devizne obveznosti poravnati z dinarji. Brest je v tem času povsem regularno poravnal za 3.715.432,45 dolarjev zapadlih deviznih anuitet z dinarji in s tem je bila naša obveznost pravno formalno poravnana.

Letos pa je najprej izvršilni odbor in nato še zbor banke sprejel sklep, da morajo vse tište organizacije, ki so v tem času in na tak način poravnale devize obveznosti podpisati z banko pogodbo, v kateri je poleg ostalega navedeno, da delovna organizacija priznava devizne obveznosti kot svoje pravno veljavne obveznosti. Po večkratnih spremembah je banka predložila v podpis dokončno obliko pogodbe, v kateri je poleg že omenjene zahteve o prilaževanju deviznih obveznosti

bistven člen, v katerem je določeno, da kdor bo svojo »devizno obveznost« poravnal do 1. 12. letošnjega leta z odstopom deviznih pravic, ne bo plačal nikakršnih tečajnih razlik. Ker pa je dana možnost, da se »obveznost« devizno pokriva do konca leta 1989, nastajajo za vse zneske, plačane po 1. 12. 1985 tečajne razlike, preračunane po tečaju tuje valute na dan 31. 12. 1984 pa do vrednosti tuje valute na dan plačila.

Trenutno veljavna razpolagalna pravica Brestu ne omogoča velikega odstopanja deviznih pravic v ta namen. Z izračunom je bilo ugotovljeno, da bi bilo nekako še možno izdvajati letno 7 odstotkov deviznega priliva. Tako bi Brest poravnal celoten znesek v petih letih po 743.087 dolarjev. Ob upoštevanju vrednosti dolarja 350 dinarjev konec leta 1985 in ob povečevanju s 60 odstotno letno rastjo v naslednjih letih bi nastale naslednje tečajne razlike:

	v 000 din
1985	513.282
1986	624.102
1987	748.885
1988	799.328
1989	639.055

SKUPAJ 3.324.652

Če bi lahko banka razmejila nastale tečajne razlike na 15 let,

bi znašala letna obveznost Bresta 221.643.000 dinarjev.

Jasno je, da dohodek naše delovne organizacije takega bremena ne more prenesti, zato tudi ni takoj pristopila k postopku za podpis pogodbe.

Banka pa je postavila 31. avgust za končni rok podpisa pogodbe. Ker pa do takrat kljub poizkusom nismo uspeli doseči nikakršne, za obe strani sprejemljive rešitve, nas je banka na osnovi sklepa svojih organov skupaj z vsemi ostalimi, ki ravno tako kot mi, te pogodbe niso podpisali, blokirala.

To pomeni, da je bilo ustavljeno celotno finančno poslovanje z banko. S tem je bila resno ogrožena vsa naša dejavnost, zato je bil organiziran 9. septembra v Cerknici sestanek, na katerem so bili prisotni predstavniki banke, SOZD Slovenijales, Interne banke SOZD Slovenijales, Slovenijales-trgovine, skupščine občine Cerknica, samoupravnih organov Bresta ter vodilni in strokovni delavci Bresta.

Pripravljenih je bilo več inšic rešitev, od katerih bi bila samo ena sprejemljiva za Brest, z njo pa niso soglašali predstavniki banke. Zaradi različnih pogledov ter zaradi usklajevanja in iskanja rešitve, ki bi pomenila korak naprej, je bil dogovorjen nov sestanek s strokovnimi delavci banke, Bresta in Slovenijalesa-trgovine v Ljubljani.

Tam pa se je končno pokazala možnost za delno poravnavo v letošnjem letu in sicer s sedem odstotnim odstopom deviznega priliva od 15. septembra do konca leta in s pomočjo Slovenijalesa-trgovine, ki bo s posebnim izvozom omogočila banki dodaten devizni priliv, ta pa bo delno pokrila naše »obveznosti«.

Na osnovi tega je bil sklenjen dogovor, da bo Brest pričel s postopkom za podpis pogodbe prek samoupravnih organov, banka pa je v naslednjih dneh sprostila zaporo poslovanja z nami.

Posebej moramo poudariti, da je Brest glede na svojo velikost in višino »dolga« med vsemi dolžniki poleg Yulona v najslabšem položaju. Zato je bil tudi deležen posebnega postopka, saj bi sicer naša delovna organizacija zašla v take težave, iz katerih se sama v teh časih ne bi mogla izkoptati.

S tem zadeva še ni povsem zaključena, saj ostaja za naslednja tri leta odprtih še slabi dve tretjini »obveznosti«. Zopet bo potrebno iskati ustrezne oblike razrešitve. Predvidevamo pa možnost, da bo z novim zakonom o deviznem poslovanju, ki naj bi pričel veljati z novim letom, prišlo do bistvenih sprememb tudi pri reševanju teh debalansov in tečajnih razlik. Verjetno ne bomo več razpolagali s tolikšnim deležem deviznega priliva, ki bi zadoščal tudi za reševanje teh spornih deviznih dolgov.

P. Kovšca

Delovni posnetek iz naše strojegradnje

Doslej kar spodbudno

OB OBČINSKEM PRAZNIKU BO SLAVNOSTNO ODPRT NAŠ ODDELEK STROJEGRADNJE

Že od maja letošnjega leta teče delo v oddelku strojegradnje v novih prostorih v Podskrajniku.

Ker je pričetek proizvodnje v novih prostorih povezan z vrsto težav, smo v tem obdobju precej svojega časa in dela posvetili urejanju prostorov in organiziranju proizvodnje. Trenutno urejamo in opremljamo prostore z delovnimi pripomočki ter končujemo izdelavo zunanega skladišča materiala. V najkrajšem času pričakujemo tudi dostavo naročene strojne in nekatere druge opreme.

Selitev in organiziranje proizvodnje sta nam povzročila nekaj težav v sprotni proizvodnji. Kljub omenjenim težavam pa smo z veliko odgovornostjo in požrtvovalnostjo vseh zaposlenih v strojegradnji prve stroje opremili v dogovorjenem roku. Skratka, led je prebit in prvi naši stroji so že v proizvodnji.

Kljub nekaterim začetnim težavam, s katerimi je bila povezana izdelava novega izdelka, in na katere smo bili tudi pripravljeni, so kupci z našimi stroji zadovoljni. To potrjuje dejstvo, da prihajajo nova naročila in zahteve. Tako imamo že sedaj zasedeno proizvodnjo do sredine prihodnjega leta. Ker pa kupci povprašujejo tudi po nekaterih novih strojih, ki jih trenutno še razvijamo, upamo, da se bo število naročil še povečalo. Načrtujemo, da bomo že prihodnje leto na sejmu lesno predelovalnih strojev v Ljubljani predstavili nekatere naše nove proizvode.

Sedanji program in obseg proizvodnje ustrežata tako naši tehnologiji kakor tudi strojni opremljenosti. V kratkem pa nameravamo preiti na izdelavo zahtevnejših strojev. Zato bomo morali temu primerno posodobiti in dopolniti strojno opremo, pa tudi dvigniti raven strokovnosti vseh zaposlenih.

Trenutno imamo še precej nerešenih vprašanj na tehnično tehnološkem, pa tudi na organi-

zacijskem področju. V najkrajšem času bomo morali ustrezno rešiti tudi vprašanje nagrajevanja delavcev. Kvalitetno in boljše delo bo vsekakor moralo imeti drugačno ceno od slabega, nestrokovnega in površnega dela.

Za zaključek lahko ugotovimo, da je prišel čas, ko naj bi strojegradnja končno dobila mesto, ki ji gre v Brestovem, pa tudi v širšem družbenem prostoru.

Uradno bomo oddelek odprli v okviru letošnjega praznovanja občinskega praznika.

S tem naj bi bilo končano začetno obdobje naših prizadevanj. Prehajamo pa v drugo obdobje, ki bo od vseh nas, ki smo zaposleni v strojegradnji, zahtevalo še veliko več odgovornega dela. Predvsem bomo morali opravičiti sredstva, ki jih je družba vložila v strojegradnjo, obenem pa bomo morali živeti od rezultatov svojega dela.

B. Mlakar

Velesejem v Hannovru

Obisk sejma 6. EMO v Hannovru je pomemben predvsem za področje strojništva, saj je na njem nad 2000 razstavljalcev iz 41 držav predstavilo svoje izdelke in dosežke s področja konstruiranja ter izdelave strojev in orodij za obdelavo kovin.

Obiskovalec sejma dobi celovit pregled nad stanjem in usmeritvijo svetovne strojegradnje. Na njem je bilo mogoče videti vse, od najenostavnejših strojev, pa do zahtevnih numerično krmiljenih strojev, ki se vse bolj uveljavljajo v moderni tehnologiji. Poleg univerzalnih strojev so bili predstavljeni tudi namensko iz-

delani stroji, ki so uporabni le za velikoserijsko obdelavo.

Proizvajalci numerično krmiljenih strojev so poleg samih strojev predstavili obdelovalne celice, v katerih s pomočjo računalnika robot streže več strojem. Tako opravi na določenem izdelku vse potrebne operacije, pa tudi končno kontrolo.

Na sejmu so bili seveda prisotni jugoslovanski proizvajalci strojev in opreme za strojno industrijo, ki do določene mere sledijo razvoju strojegradnje v svetu, česar pa za izdelovalce strojev za lesno industrijo ne moremo trditi.

F. Obreza

Delo pri brušenju v TOZD POHIŠTVO

Imamo dovolj lastnih moči?

(Nadaljevanje z 2. strani)
ljanje. Celotna razprava je bila zelo obsežna in se je dotaknila slehernega poslovno-organizacijskega procesa. Razpravo bi lahko zaključili z nekaterimi ugotovitvami:

— Pospešiti je treba aktiviranje notranjih dejavnikov z bolj strokovnim delom in uvajanjem sodobnih znanj;

— utrditi je treba notranje samopravne odnose;

— v krizi je načelo dohodkovnega in prihodkovnega odnosa v poslovnem procesu;

— natančno je treba razmejiti stvari med področji in nalogami samoupravljanja, upravljanja, vodenja in izvajanja ter nadzora;

— vlaganje v razvoj je v podrejenem položaju, zato je tudi

proizvodna zmogljivost primerena sorazmerno zastareli in iztrošeni tehnologiji.

Nagrajevanje po delu je naše notranje vprašanje, ki ga moramo rešiti sami in postaviti odločne meje med strokovnim in nestrokovnim delom, med dobrim in slabim delavcem, uveljaviti znanje in usvarjalnost ter zaostri odgovornost.

Skratka, skrajni čas je, da vzpostavimo ustrezno vzdušje in mobilizacijo delavcev, strokovnjakov, raziskovalcev, poslovnih delavcev ter zagotovimo motiviranost v proizvodnem in samoupravnem procesu.

Za vse to pa so in morajo biti komunisti najbolj odgovorni.

M. Braniselj

Z družbenopolitično aktivnostjo moramo ustvariti možnosti za spreminjanje ozračja in družbene zavesti o nujnosti spodbujanja uspešnih in prodornih ozdov ter odpravljanja povprečnosti, lažne solidarnosti in uravnilovke. Če bo vsakdo kot posameznik in kot kolektiv izpostavljen stalni presoji delovne in poslovne uspešnosti in odgovornosti za doseganje rezultatov, bomo dosegli cilje, ki smo si jih zastavili na prehodu od razpravljanja o delitvi dohodka k prizadevanjem za stalno povečevanje dohodka in družbenega proizvoda. V nasprotnem primeru bomo imeli vse manj sredstev za delitev in manj materialnih možnosti za nadaljnjo krepitev socialističnega samoupravljanja, za uveljavljanje stvarnih ekonomskih in družbenih vrednot na podlagi dela, delitve po delu in rezultatih dela in za kontinuiteto ter nadaljnji napredek vsega, kar je samoupravno in socialistično.

Štefan Korošec na 16. seji CK ZKS

Iz dela raste prijateljstvo

IZ RAZGOVORA S PREDSTAVNIKI KITAJSKIH DELAVCEV NA BRESTU

Šest tednov smo jih srečevali v tovarniškem okolju ali na cerkniških ulicah in postali so kar delček cerkniškega življenjskega utripa. Mislimo na deseterico kitajskih delavcev, ki so se usposabljal na Brestu. Pisali smo že, da gre pri tem za svojevrstno obliko mednarodne menjave, za prenos tehnologije in znanja.

Bilo je to res nekaj novega za Brest in Cerknico. Zato smo njihove predstavnike povabili na prijateljski razgovor, iz katerega smo za naše bralce pripravili krajši povzetek.

S kitajske strani so bili prisotni prihodnji direktor tovarne v Miyunu Gao Zenzhi in tehnični vodja Fan Changshun ter seveda prevajalec, pa še dva Brestovca, ki sta skrbela za njihovo bivanje in usposabljanje pri nas.

LESNA INDUSTRIJA NA KITAJSKEM

Kitajska lesna industrija je še v povojih, saj njeno hitrejšo rast beležijo šele po letu 1980. Imajo okrog 2100 tovarnih povištev s približno 275.000 zaposlenimi, kar je za tako velikansko državo seveda malo. Poleg tega je večina teh tovarnih tehnološko povsem zastarelih.

Zato imajo tudi velike razvojne načrte: že v prihodnjem petletnem planskem obdobju namenjajo zgraditi ali posodobiti tisoč pohištvenih tovarnih s sodobnimi proizvodnimi programi in sodobno tehnologijo.

Tržišče je namreč velikansko, zlasti mlajše generacije pa si želijo sodobno in kvalitetno pohištvo.

VELIKE MOŽNOSTI ZA SODELOVANJE

Zaradi takšnih razmer je seveda obilo možnosti za sodelovanje z ostalim svetom in za mednarodno menjavo; in prav z Jugoslavijo so prve oblike takšnega sodelovanja že rodile sadove. Naše pohištvo namreč ocenjujejo kot zelo kvalitetno in ne predrago.

Ker velikanski transportni stroški ovirajo neposredni izvoz, je najprimernejša oblika prenosa naše tehnologije in znanja ter na tej osnovi razvoj njihove lastne industrije.

USPOSABLJANJE NA BRESTU — USPEŠNO

Zato so se odločili, da bodo v Miyunu blizu Pekinga zgradili novo tovarno s sodobno proizvodnjo, za kar pa rabijo tudi usposobljene delavce. In tako je prišla na Brest skupina delavcev, v glavnem prihodnjih inštruktorjev po oddelkih, ki so tehnologijo že prej nekoliko obvladovali.

Kitajska modrost pravi neka-ko takole: **bolje je neko stvar enkrat videti kot o njej stokrat samo slišati!** Pri tem usposabljanju ni šlo samo za obvladovanje posameznih strojev, ampak tudi proizvodnje po oddelkih in celotne tehnološke linije. Posebej so kitajski delavci poudarili, da se niso prišli učiti samo tehnologije, ampak tudi organizacije dela in odnosa delavcev do dela in izdelkov. Najbolj so po-

hvalili našo skrb za čimboljšo kvaliteto izdelkov.

Čeprav je bil program usposabljanja zahteven in obsežen, je bil skoraj v celoti izpolnjen. Za to imajo zasluge sami kitajski delavci ter njihov odgovoren in discipliniran odnos do dela in učenja, pa tudi naši inštruktorji in drugi delavci, ki so storili vse, da bi bilo usposabljanje kar najbolj uspešno.

Edina težava ob vsem tem je bilo sporazumevanje, saj so imeli samo enega prevajalca, vendar so z dobro voljo in iznajdljivostjo na obeh straneh premostili tudi te ovire.

ŠTEVILNA NOVA PRIJATELJSTVA

To sodelovanje je imelo tudi svoj človeški vidik, ki ga kaže posebej poudariti.

Ti delavci so bili prvič v tujini in so negotovi odšli na dol-

go pot; mislili so, kako težka bo. Vendar so se čez nekaj dni počutili kot doma, čeprav so bile težave tudi s hrano, ki je niso vajeni.

Prepolno lepih besed so izrekli o naši gostoljubnosti in prijaznosti, pa o naši čudoviti pokrajini, polni raznolikosti, gozdov, cvetja, zelenja... Prijetno je bilo to slišati.

Zanje je bilo pripravljenih več izletov, popoldne so obiskovali nove prijatelje na njihovih domovih, vodstvo in osebje restavracije Jezero je storilo vse, da bi se počutili čimbolj domače.

Prav zato so nas na razgovoru posebej zaprosili, naj se prek našega glasila v njihovem imenu iskreno zahvalimo vsem Brestovcem in osebju cerkniške restavracije, ki so omogočili, da je bilo njihovo bivanje pri nas koristno in obenem tudi tako prijetno.

Tudi oni so nas lahko nečesa naučili: s svojim discipliniranim in resnim odnosom do dela, s svojo veliko zavzetostjo, da bi s svojim delom in novim znanjem pomagali razvijati gospodarstvo svoje domovine.

Naj sklenemo. Njihovo bivanje pri nas ni pomenilo zgolj tehnološkega usposabljanja, ampak tudi graditev in krepitev prijateljstva, kakršno bi moralo povezovati vse ljudi našega planeta.

Razgovor strnil B. Levec

Brest na Zagrebškem velesejmu

Med številnimi jugoslovanskimi proizvajalci pohištva je BREST to sejemsko prireditev izbral za prikaz svojega celotnega pohištvenega programa, in sicer:

— Temeljna organizacija Pohištvo je na sejmu prikazala program MAJA v treh izvedbah (Maja O, MAJA BL in MAJA M), program VESNA ter spalnice MIJA IN NADA.

Programa MAJA in VESNA sta bila razstavljena v izvedbi dnevnih sobe, otroške sobe in spalnice. Odziv obiskovalcev na razstavljeni program je bil dober, čemur pa je svoj delež prispeval tudi program MAJA M s 25-odstotnim znižanjem cene.

Kot novost je temeljna organizacija Pohištvo predstavila spalnico NADA z nekaterimi novostmi: kotno omaro z ogledalom, izvlečno omaro ter odpiranjem mosta s pomikom vrat proti sredini.

— Jelka je prikazala proizvodni program HELENA, ki je bil oblikovan v sodelovanju s trgovino Slovenijalesa. Proizvodni program, za katerega je zanimanje dokaj veliko, je bil predstavljen v izvedbi dnevnih in otroške sobe ter spalnice, z namestitvijo

oziroma kombinacijo nekaj novih front, ki naj bi v prihodnje razbile enostransko ponudbo programa. Program HELENA je bil razstavljen v dveh različnih razstavnih prostorih in v različnih sestavih.

— Gaber se je predstavil s kuhinjskim programom, in sicer s kuhinjo BREST-2000 in 2001 ter BREST-11 in 15 kot ustaljenima kuhinjskima programoma. Kot novost iz kuhinjskega programa naj omenim še kuhinjo BREST-2000 in 2001 brez uporabe stojk in distančnikov. Slednja je bila prikazana v razstavnem prostoru trgovine Slovenijalesa. Kuhinja je bila dokaj dobro ocenjena, kljub številnim pripombam o možnih oblikovnih rešitvah posameznih dodatnih elementov.

— Od sedežnega pohištva, ki ga je predstavilo Tapetništvo, so si obiskovalci lahko ogledali kot novost TV-fotelj ter sedežne programe KSENIJA, MOJCA in LENKA v več izvedbah.

Kot je v navadi, so tudi letošnji zagrebški velesejem sprenjali številni poslovni pogovori o neizkoriščenih možnostih za prodajo pohištvenih programov na domačem in tujem trgu.

S. Čeček

S prijateljskega razgovora s predstavniki kitajskih delavcev

Kdaj in kako delati

KAKO USTREZNEJE RAZPOREDITI DELOVNI ČAS?

Ze dalj časa sindikati priporočajo, da bi v vseh naših organizacijah združenega dela zastavili akcijo, s katero bi na račun povečane produktivnosti skrajšali delovni čas. Ker je za skrajšanje delovnega časa potrebno zagotoviti ustrezne pogoje, je ta naloga dolgoročnejša. Ze sedaj pa so skoraj v sleherni organizaciji združenega dela pogoji za ukinitev slabo produktivnih delovnih sobot. V Sloveniji je že več organizacij združenega dela (TAM, Zlatorog...) pre-razporedilo delovni čas tako, da imajo proste vse sobote.

Tudi na Brestu smo iskali ustrezne rešitve in pripravili predlog, po katerem naj bi delovni čas prerazporedili tako, da bi bile v letu 1986 vse sobote dela proste.

Da bi zagotovili 42 urni teden, bi morali delati vsak dan 24 minut več kot do sedaj. V predlogu smo se odločili, da bi vsak dan delali 30 minut več. S tem bi pokrili z zakonom določeno delovno obveznost, ostali pa bi nam še trije dnevi, katere bi kot proste dni lahko razporedili tako, da bi en delovni dan namenili za solidarnost, en dan bi bil prost za povezavo prostih dni ob 22. juliju, tretji dan pa bi bil prost 31. decembra.

Zastavlja se vprašanje, kako deliti 30 minut več v tistih delih proizvodnega procesa, kjer imamo dvozmensko delo?

Možne so različne inačice. Ena od možnosti je, da začne prva izmena z delom ob 5.30 in konča ob 14. uri in druga izmena začne ob 14. uri in konča ob 22.30. Druga možnost je prekrivanje delovnega časa. Po tej varianti bi trajala prva izmena od 5.45 do 14.15, in druga izmena od 13.45 do 22.15. Ta predlog je potrebno še temeljito proučiti, saj bi morali imeti v istem času najmanj enako proizvodnjo kot doslej. Možnosti za to pri večini del so, saj s prekrivanjem izmen ne bi zaustavljali strojev zaradi čiščenja in priprave delovnih mest. Proizvodnja bi potekala neprekinjeno.

Ukinitev delovnih sobot ima vsekakor svoje prednosti. Zmanjšali bi stroške energije, prevoza na delo bi bilo manj, cenejša bi bila družbena prehrana, delavci bi imeli na voljo več prostega časa...

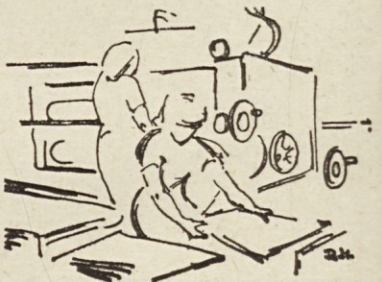
Vendar pa taka prerazporeditev delovnega časa ni odvisna samo od sestavljalcev delovnega koledarja. Odvisna je od pripravljenosti nas vseh. Sleherni delavec se mora zavedati, da moramo tudi v krajšem delovnem tednu napraviti več kot doslej.

Organizatorji dela morajo delo organizirati tako, da bo sleherni delavec lahko celotni delovni čas delal produktivno. Za uveljavitev takega predloga je potrebna usklajitev še z ostalimi organizacijami v občini zaradi skupaj organiziranega prevoza delavcev na delo. Vsekakor pa morajo o tem predlogu reči zadnjo besedo tisti, katerim je

tak predlog naslovljen — to smo delavci Bresta.

Ob iskanju možnosti za prerazporeditev delovnega časa z ukinitvijo delovnih sobot smo proučili tudi možnosti za uvedbo gibljivega delovnega časa. Ugotovili smo, da so na Brestu nedvomno pogoji za tak delovni čas.

Giblivi delovni čas ni nikakršna novost. Tak delovni čas ima že mnogo organizacij združenega dela in pokazali so se izredno dobri rezultati. Z gibljivim delovnim časom se doseže boljše izrabo delovnega časa, večjo produktivnost in kakovost dela, boljši izkoristek prostega časa delavca, boljše delovno vzdušje in splošno počutje delavca, zmanjšanje dela prek polnega delovnega časa (nadure), zmanjšanje izostankov z dela (predvsem krajših), večjo prilagodljivost in možnost za razporeditev delovnega časa, pa tudi humanizacijo dela.

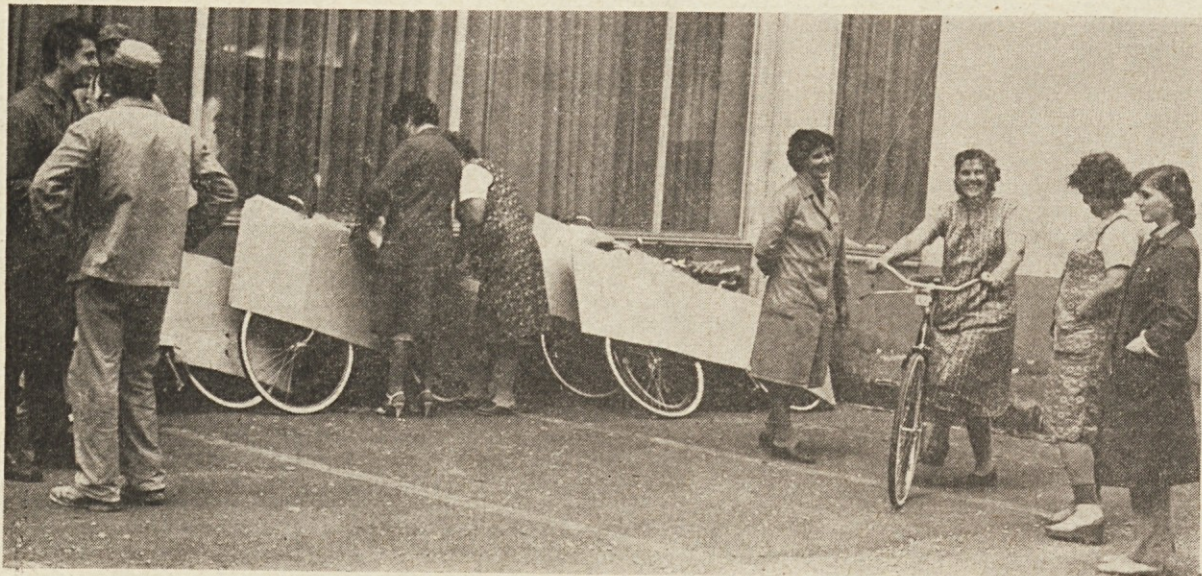

Na Brestu imamo pogoje za uvedbo takega delovnega časa v delovni skupnosti Skupnih dejavnosti in v tako imenovanih režijskih službah TOZD. Vendar so tudi v teh službah dela in naloge, kjer je narava dela taka, da gibljivega delovnega časa ni mogoče uvesti.

Giblivi delovni čas je razdeljen na obvezno prisotnost na delu in izbirni delovni čas. Če se bomo na Brestu odločili za tak delovni čas, bomo pripravili tudi poseben pravilnik o tem. Pomembno je, da pred uvedbo takega delovnega časa zagotovimo natančno evidentiranje delovnega časa.

Priprave so stekle, potrebno pa bo še temeljito proučiti vse podrobnosti in se šele nato odločiti, ali se na tak delovni čas tudi lahko pride.

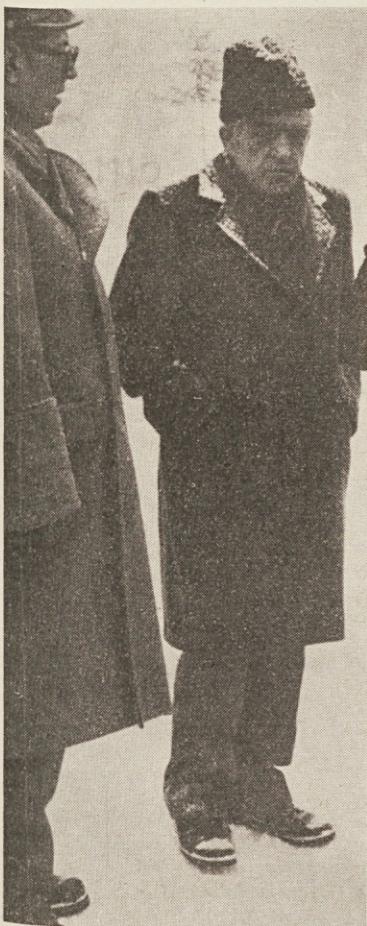
J. Opeka

September je bil v znamenju koles — Brestovci so jih kupili blizu štiristo.

STANE SEMIČ-DAKI

Za vedno nas je zapustil naš rojak Stane Semič-Daki, španski borec, narodni heroj, član sveta republike in častni občan občine Cerknica. S smrtjo vsakega človeka se odpre nova rana na narodovem telesu, ki je toliko globlja in toliko bolj boleča, kadar odide od nas človek, kakršen je bil Daki.

Stane Semič-Daki kot dolgoletni častni član odbora tradicionalnih Bloških tekov

Rodil se je leta 1915 v številni družini v Velikem vrhu na Blokah. Oče je bil kovač, Stane pa se je po osnovni šoli v Novi vasi učil pekarske obrti. Tako je že kot vajenec spoznaval krivičnost buržoazne družbene ureditve predvojne Jugoslavije in s to krivičnostjo se vse svoje življenje ni mogel spoprijazniti.

Zato se — namesto da bi služil kot režimski vojak stare Jugoslavije — z dopusta ni več vrnil v kasarno, ampak ga nekaj mesecev kasneje že srečamo v Španiji, kjer se je do začetka druge svetovne vojne boril v enotah mednarodnih brigad proti Francovim fašističnim enotam.

Z zvižčnostjo pravega Notranjca se mu je v prvih dneh svetovne vojne posrečilo prebiti se do svoje domovine, ki je bila takrat že ogrožena. Julija 1941. leta ga že srečamo v gozdovih

Mokreca, 19. oktobra tega leta že napada Lož, potem pa se je kot poosebljena drznost, neustrašnost in pogum strmo povzpnil vse do komandanta XVIII. divizije.

Že v začetku naših partizanskih bojov je postal strah in trepet okupatorja, že 1943. leta je kot prvi slovenski partizan postal narodni heroj in kot tak eden najbolj iskanih partizanskih voditeljev, ki bi bil za okupatorje živ ali mrtev neprecenljiva trofeja. Ne kaže naštevati vseh njegovih junaštev. O tem piše in bo še pisala zgodovina, o tem se spletajo in se bodo še spletale pripovedke.

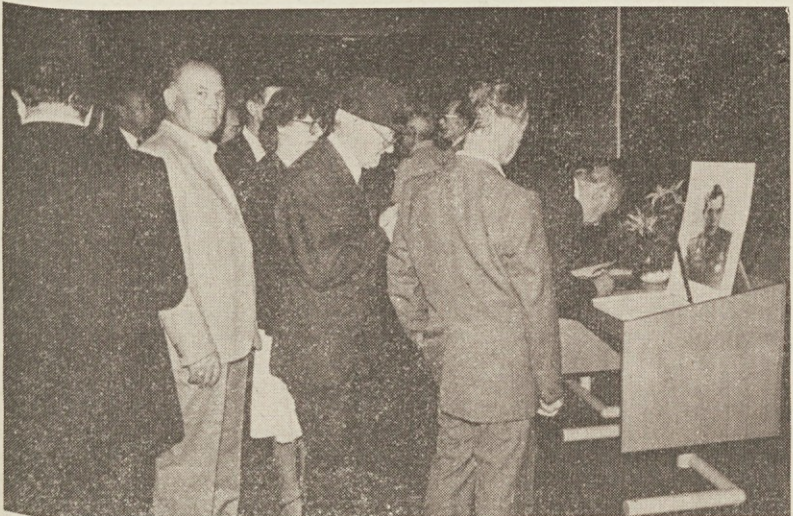
Zadnje desetletje je aktivno živel s svojo občino in predvsem z domačo krajevno skupnostjo Nova vas-Bloke. Bil je poln spodbud za hitrejši razvoj manj razvitih predelov občine, vedno je zastavljal svoj glas za pravič-

no razdelitev narodnega bogastva in s tem dosegal, da so tudi kraji, ki so v času burne industrializacije postali skoraj opustošeni in prazni, spet živi in razgibani, da so se nekateri preveč zapostavljeni deli naše domovine pričeli dvigati iz umiranja in zaostajanja.

Pri tem delu je, čeprav že resno bolan, vztrajal. Kot takšnega ga bomo trpko pogrešali. Pogrešali ga bomo kot starterja na Bloških tekih, pogrešali kot svetovalec pri uresničevanju včasih drznih gospodarskih načrtov, pogrešali bomo njegovo kleno besedo, neusahljiv optimizem, neuničljivo življenjsko energijo. Pogrešali bomo njegov kritično izostren občutek revolucionarja za akcijo in njegov prešeren nasmeš zadovoljstva ob ugotovitvi, da je zadel v bistvo razmišljanja ljudi, da je ravnal kot komunist, ki živi in dela z ljudmi.

Našega Dakija — Notranjca po naravi in prepričanju — trmastega in doslednega do sebe in drugih, človeka, tovariša, neustrašnega borca do konca, ni več. Odšel je človek, revolucionar, živa legenda naše revolucije, človek, ki je od mladosti pa do konca vedel, kje mu je mesto, človek, ki je vse svoje življenje žrtvoval za naš danes. Ostaja pa nam Daki — heroj, ostaja nam Daki — legenda, ostajajo nam pridobitve revolucije, v kateri je bil Dakijev delež neizmerljiv.

Z občinske žalne seje v spomin na našega notranjskega narodnega heroja

Vlado Obreza, delavec v TOZD Pohištvu, se je na Brestu prvič zaposlil leta 1953. Po letu dni te zaposlitve je dobil delo v Litostruji. Leta 1961 je odšel v daljnjo Avstralijo. Tam je po treh tednih čakanja dobil delo v manjšem podjetju. Nato pa je do leta

NAŠI LJUDJE

1977 delal v električni centrali v bližini mesta Corryon.

Dokončno se je vrnil domov leta 1977 in se spet zaposlil na Brestu kot glavni delavec na formatni žagi. Skupaj z ženo in šestletno hčerko živi v Dolenji vasi v hiši, ki si jo je dogradil po vrnitvi iz Avstralije.

Z delom v tovarni je sicer zadovoljen, vendar si želi premestitve, ker so pri delu pri formatkah težji pogoji, prah, ropot in drugo, on pa ima vendarle 56 let. Po njegovem mnenju bi moral za to delo poprijeti mlajši delavec.

Moti ga, da v tovarni nimamo dorečenih proizvodnih programov. Majhne serije znatno zmanjšujejo obseg proizvodnje, pa tudi neenakomerno obremenjujejo z delom posamezne oddelke. Zato se po posameznih oddelkih pojavlja nesorazmerna zaposlitev. S prerazporejanjem delavcev pa vsi problemi niso rešeni.

ni. Nujno bi bilo treba tovarniške zmogljivosti posodobiti; vse preveč je ročnega dela, veliko je nediscipline.

Sicer pa bi morali delovno disciplino izboljšati na vseh ravneh v celotni družbi. Vlado ne more razumeti nenehnega naraščanja cen in s tem padanja življenjske ravni zaposlenih.

Čeprav se Vlado pritožuje zaradi slabega vida in sluha, je še vedno čvrst in tistih 56 let močno skriva.

Kot je značilno za dobrega delavca, je Vlado kritičen do nedela, želi si red in dobro organiziranje dela. Mlajše delavce nagovarja k delu, ker meni, da se s tem rešujejo težave. Brez sestankarstva, ki ga je v tovarni odločno preveč, pravi Lado.

Ladu sem zaželel še veliko delovnih uspehov, čeprav že čaka na pogoje, ko se bo lahko upokojil.

J. Klančar

Delegati govore

Tokrat je bila naša sogovornica Jožica TURK iz TOZD PRODAJA.

— Ti si vodja združene delegacije samoupravnih interesnih skupnosti za otroško varstvo, socialno varstvo, socialno skrbstvo, zaposlovanje ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje. To so področja, ki zadevajo skoraj slehernega izmed nas. Je zato delo delegacije lažje?

Delegacija katere vodja sem, zajema področja, ki se nanašajo na vsakega izmed nas.

Delo naše delegacije je dokaj težavno, ker smo izvoljeni delegati iz različnih služb naše temeljne organizacije (Servis — Podskrajnik, Špedicija Rakek, Vzorčna delavnica in drugih).

— Se kdaj zgodi, da pride do pobude tudi iz baze?

Mislím, da je premalo zanimanja za delo interesnih skupnosti, zato tudi pobud iz »baze« ni čutiti.

— V sklopu področij, ki jih pokriva vaša delegacija, so neprestane novosti. Trenutno je veliko govora o visokih cenah za oskrbo otrok v vrtcu, na drugi strani pa enako živahne razprave o praznih vrtcih.

Kako živa je ta problematika v naši občini?

Naša delegacija meni, da se starši težje odločajo za varstvo v otroških vrtcih v sedanjih težkih finančnih razmerah predvsem zaradi visokih cen v vrtcih, čeprav vrtci nudijo najboljše varstvo in vzgojo otrok. Zato poiščemo ostale možnosti za varstvo (stari starši, sorodniki).

— V javni razpravi je predlog o podaljšanju porodniškega dopusta. To vprašanje je staro že nekaj let. Kako ste se lotili raz-

prave sedaj, ko so nakazane tudi realne možnosti, da izenačimo dolžino porodniškega dopusta z drugimi republikami? Ste o tem kaj razpravljali?

Mnenja so različna. Člani naše delegacije pa se kljub aktualnosti tega vprašanja sploh še nismo uspeli sestati, da bi zavzeli enotno stališče. Mislím, da bo večina članov delegacije za izenačitev z ostalimi republikami.

— Mandat se ti že skoraj izteka. Kakšne delegatske izkušnje si si nabrala v teh štirih letih?

Kot vodja delegacije lahko rečem, da je področje dela naše delegacije dokaj obsežno in zahteva precej poprejšnjih izkušenj in znanja, česar pa ob svo-

jem vsakdanjem delu ne uspem dobiti.

— Kaj bi bilo mogoče poenostaviti, popraviti ali dopolniti v delovanju delegatskega sistema?

Gradiva za seje skupščin so dobro pripravljena, največkrat pa je časa premalo, da bi jih temeljiteje predelali.

— Zanima me še tvoj pogled na »lik« dobrega delegata. Jih imamo tudi v praksi?

Dober delegat naj bi dobro preštudiral gradiva, ki jih dobi in se nato aktivno vključil v razprave in sodeloval pri sprejemanju dokončnih odločitev. Verjetno je nekaj takih tudi med nami.

Pripravila V. Šega

Vi vprašujete — mi posredujemo odgovore

VPRAŠANJE:

V novembru lani je svet za kadrovske zadeve TOZD Pohištvu sprejel program usposabljanja delavcev.

Skupino delavcev TOZD Pohištvu zanima, ali se bo usposabljanje po tem programu, ki se je začelo letos v aprilu, nadaljevalo, ker nekateri delavci začete usposabljanja še niso končali. Ali bo torej ta program v celoti izpeljan?

Vprašanje je naše uredništvo posredovalo v organizacijsko-kadrovsko službo.

ODGOVOR

Vprašanje zahteva daljši odgovor, zato bi bilo prav, če povzamem poročilo, ki sem ga še pred odhodom na dopust poslal vodilnim delavcem TOZD POHIŠTVA, JELKE in SKUPNIH DEJAVNOSTI.

Program usposabljanja za delo pri pretočnih formatnih žagah kot poizkusni program smo začeli izvajati 8. aprila s teoretičnim delom. V treh dneh so stekli predavanja. Udeleženci so dobili skripta za vsako področje posebej in izpitna vprašanja, da so se na izpite lahko pripravili. Pri izpitih se je pokazalo, da je bilo premalo ur namenjenih za predmete tvoriva, tehnologija obdelave in ekonomika. Iz JELKE so se udeležili usposabljanja štirje delavci, iz POHIŠTVA pa devet delavcev.

Organizirano praktično usposabljanje je bilo v obeh temeljnih organizacijah na prosto soboto, nadaljnje praktično usposabljanje (treniranje) pa je bilo dogovorjeno v temeljnih organizacijah, da se bo izvajalo med rednim delovnim časom z razporejanjem udeležencev usposabljanja za ta dela.

18. maja so bili na JELKI organizirani izpiti iz teoretičnega in praktičnega dela. Izpit so opravljali vsi štirje delavci in en lesar širokega profila — vsi uspešno.

V POHIŠTVU so bili izpiti organizirani 8. junija. Izpit je opravljalo sedem delavcev; od teh dva lesarja širokega profila, ki sta izpit opravljala samo iz praktičnega dela — oba uspešno. Ostali udeleženci usposabljanja pa izpita iz praktičnega dela niso opravili zaradi premajhne praktične usposobljenosti. Razumljivo: vsi delavci v tej temeljni organizaciji so bili prisotni le na enem usposabljanju. Dogovorjeno je bilo, da se bo z usposabljanjem nadaljevalo jeseni, čeprav bi se lahko izvedlo v aprilu, maju ali juniju. Med tem časom sem si osebno prizadeval pri vseh mogočih delavcih, celo pri direktorju, da bi do usposabljanja (treniranja) prišlo, pa je bilo vse zaman.

Potrdila o usposobljenosti smo lahko izdali le sedmim delavcem.

V TOZD JELKA je svet za osebne dohodke sprejel sklep o (Konec na 6. strani)

Na rob letošnjim letovanjem

Sezona letovanj se je končala. Poglejmo si nekaj podatkov, mnenj in težav, ki so spremljale organizacijo letošnjih letovanj v Brestovih počitniških zmogljivostih.

Za organiziran oddih je bilo na voljo sedemintrideset počitniških prikolice. Spomladi smo kupili še tri in s tem nekoliko povečali število ležišč iz preteklega leta. Zamenjali smo tudi stole in nekaj miz, ker je bila stara oprema že precej dotrajana in manj primerna za številne uporabnike.

Prikolice so bile razporejene na podlagi prijav v naslednjih avtokampih:

	pri- delav-	delav-
	kolic	cev
Funtana pri Vrsarju	14	133
Padova III. v Banjolu		
na Rabu	11	100
Sirena v Novigradu	6	71
Pila v Punatu na Krku	4	38
Terme v Čatežu	2	29

Letovalo je 371 naših delavcev z družinskimi člani, kar je za tretjino več kot leto prej. Prikolice so bile povprečno zasedene 80 dni, najbolj pa v Čatežu — nad 100 dni. Zaradi premajhnih zmogljivosti je bilo potrebno trajanje izmene letovanja v sezoni omejiti na 6 do 9 dni.

Letovanje smo omogočili vsem prijavljencem, vendar smo pri razporejanju v želene termine najprej upoštevali delovne obveznosti in šele potem druge želje. V prijavah je prišlo do preobremenitve nekaterih terminov, zato smo morali nekatere prijavitelce prerazporediti v rezervni termin.

Iz posameznih TOZD je letovalo naslednje število delavcev:

	delavcev
TOZD Pohišto	100
Skupne dejavnosti	81
TOZD Prodaja	58
TOZD Masiva	31
TOZD Iverka	23
TOZD Gaber	22
TOZD Tapetništvo	21
TOZD Žagalnica	21
TOZD Mineralka	7
TOZD Jelka	7

Pri organizaciji smo poskušali čimbolj upoštevati pripombe in predloge, vendar vseh ni bilo mogoče zaradi najrazličnejših težav:

— Predvsem omejena materialna sredstva iz sklada skupne porabe so vzrok, da ne moremo bistveno povečati števila počitniških objektov in tako omogočiti vsaj desetdnevno letovanje v sezoni. Skromna sredstva je potrebno racionalno razporediti in postopno večati število objektov, dotrajano in manj primerno opremo zamenjati z boljšo, določiti ustrezno stopnjo regresiranja letovanja in podobno.

— Veliko težav je okrog serviranja in sestave skupine, ki

razvršča, opremlja, popravlja in pospravlja počitniške prikolice, saj je potrebno za to delavce dobesedno prosjačiti kot za miloščino. Za taka dela in naloge bo potrebno določiti ljudi iz enega ali več tozdov, ki bodo glede na potrebe in možnosti opravili delo strokovno in pravočasno.

— Prikolice so bile postavljene zgodaj in na ugodnih mestih, vendar so prostor okrog nekaterih poznejši »prikoličarji« po vsem omejili. Za naše pripombe v recepciji pa se uprave avtokampov v želji za zaslužkom ob navalu turistov ne zmenijo dosti.

— V nekaterih avtokampih imamo preveč prikolic, zato jih bo potrebno razmestiti drugam in ponuditi še druga letovišča.

— Tudi naši delavci bi morali posvečati več skrbí objektom in pripadajoči opremi. Nekateri se obnašajo skrajno neodgovorno in s tem kalijo ugled drugim Brestovcem ter povzročajo na

prikolicah in opremi veliko škodo. Stvari, ki jih razbijejo ali izgubijo, ne dokupijo, ampak samo vpisujejo v knjigo, da to ali ono manjka, ali pa še to ne.

Boljšo organizacijo letovanja moramo omogočiti s širšim sodelovanjem. Nepriljubljene ankete ne nameravamo pošiljati, saj so težave in pomanjkljivosti bolj ali manj na dlani.

Vabimo vas, da svoje kritične misli in ustvarjalne predloge sporočite osebno po telefonu ali pismeno v organizacijsko-kadrovsko službo, dokler so vtisi z letovanja še dokaj sveži.

Dolžnost, pravica in želja nas vseh je, da tudi po tej plati izboljšamo družbeni standard.

Omejiti težave in izboljšati organizacijo letovanja bomo poskušali tudi s pripravo PRAVILNIKA O LETOVANJU IN ZIMOVANJU. V osnutku pa je tudi SAMOUPRAVNI SPORAŽUM O ZDRUŽEVANJU V POČITNIŠKO SKUPNOST SOZD SLOVENIJA-LES, ki naj bi poskušal reševati probleme, ki pestijo tudi druge članice SOZD.

L. Palčič

Letošnja ozimnica

Z organizirano nabavo ozimnice želimo vsem Brestovim delavcem omogočiti kvalitetno preskrbo z nekaterimi osnovnimi živili. Le-ta naj bi bila kar se da kvalitetna in po sprejemljivih cenah.

Nabava ozimnice ni ravno preprosta zadeva, saj o količini in kvaliteti ne odloča samo človek. Največ odločajo o tem pravzaprav vremenske razmere v vsem letu. Na ceno ozimnice pa vplivata predvsem količina in kvaliteta pridelka.

Letošnja naročila, ki jih je veliko več kot lani, pa tudi cene na tržišču, nam povedo, da letos nismo imeli dobrih vremenskih razmer. Mrzla zima, ki je uničila veliko sadovnjakov, in premalo deževnih padavin, vse to je povzročilo, da je letos kmetijskih pridelkov manj od pričakovanih. Zaradi pravočasnega dogovarjanja z dobavitelji in s kmetijskimi pridelovalci pa tega pomanjkanja pri nas ne bomo toliko čutili.

Iz vsega tega se ponuja odgovor na zastavljeno vprašanje: nima smisla nadaljevati, če so tako velike ovire pri usposabljanju. Prišel sem do spoznanja, da se je pri vseh delavcih in vodilnih razvila močna težnja po uravnolovki — nagrajevanju po »ustih« in ne po posamičnih rezultatih pri delu.

Tako se je skrhala dobra ideja o izobraževanju delavcev v neposredni proizvodnji.

F. Turšič

Naš samski dom v Cerknici kliče po obnovitvah

Premalo družbenih stanovanj

Letos naša delovna organizacija ne investira v gradnjo novih družbenih stanovanj. Tudi v občini Cerknica ni zastavljena nobena večja stanovanjska gradnja v družbeni lasti. Upočasnil se je tudi postopek za izpraznitev družbenih stanovanj naših delavcev, ki si gradijo svoja stanovanja.

Novi delavci, pa tudi že zaposleni, pa želijo primerna stanovanja, saj je stanovanje osnovna dobrina vsakega človeka. Trenutno bi rabili šest družinskih in tri samska stanovanja za mlade delavce z visoko in višjo šolo, ki so že zaposleni. Te potrebe po stanovanjih pa bomo po moji oceni zadovoljili šele do sredine prihodnjega leta. Do takrat se bodo predvidoma iz družbenih stanovanj izselili delavci, ki gradijo svoje hiše, iz Brestovih stanovanj pa se bodo izselili delavci, ki niso več nosilci stanovanjske pravice. Po možnosti bomo za naše delavce iskali prosta stanovanja pri drugih delovnih organizacijah oziroma stanovanjski skupnosti.

Da bi pomanjkanje družbenih stanovanj ublažili, bomo morali več vlagati v nova stanovanja, pa tudi za izboljšavo sedanjih stanovanj. V naslednjih letih naj bi sodelovali pri izgradnji novih družbenih stanovanj v Cerknici (Peščenki), v Loški dolini in v drugih krajih občine.

Kakovost družbenih stanovanj je izredno slaba. Slabi sta toplotna in zvočna izolacija. V nekaterih stanovanjih so neustrezni ali dotrajani toplovodi in

ostale instalacije, načeta so pročelja zgradb, neurejena je okolica... Da je stanje tako, so po moji oceni krivi projektanti, izvajalci del, upravitelji, pa tudi stanovalci sami.

V prihodnjih nekaj letih naj bi Brest sodeloval tudi pri večjih popravilih družbenih stanovanj, tam, kjer stanujejo naši delavci. Tako je že v izdelavi načrt za preureditev samskega doma pod Slivnico. Po idejnem načrtu naj bi samske sobe, ki v tem objektu prevladujejo, skupne sanitarije, kopalnice, pralnice in drugo, preuredili v šestnajst garsonjer in štiri družinska stanovanja, ki naj bi imela vse potrebne pritokline. Sedaj so načrti in predračuni že v zaključni fazi. Ko bodo načrti in predračuni za ta objekt izdelani, se bo treba dogovoriti o nosilcu investicije, o izvajalcu in postopku preurejanja.

V prihodnje bomo morali za družbena stanovanja namenjati večji delež stanovanjskih sredstev, pa tudi vplivati na naše delavce, ki stanujejo v družbenih stanovanjih, da boljše gospodarijo in upravljajo s to dobrino.

J. Otoničar

Vi vprašujete — mi posredujemo odgovore

(Nadaljevanje s 5. strani)
izplačilo osebnega dohodka v višini 0,045 KED, kot je to določal sistem. Izplačilo pa je zadržala računsko služba z utemeljitvijo, da obstajajo nejasnosti pri tem nagrajevanju. V TOZD POHIŠTVO pa tudi do pobude za izplačilo ni prišlo. Sedaj preizkuša služba za organizacijo to zadevo urediti, vendar čas teče, ljudje pa ostajajo razočarani. Kdaj bodo ti delavci dodatek prejeli tudi pri osebnem dohodku, ne vemo.

Spomin na »dolgo vroče poletje«

Obzornik

glasilo delovne organizacije

PRED 10 LETI

(Iz številke 96 — 30. september 1975)

KAKO URESNIČUJEMO STABILIZACIJO

Sprejeti program stabilizacije nas obvezuje za sprotno izpolnjevanje zastavljenih ciljev in nalog. Prav gotovo je, da samo izdelava in potrditev stabilizacijskega akta ne zaključujeta naše dejavnosti. Delo se pravzaprav s tem šele začneja. S stalnim preverjanjem uresničevanja začrtane poti in pri tem iskanje najuspešnejših možnosti omogoča prihodnji razvoj. Brez razvoja proizvodnje in večje produktivnosti dela si ne moremo zamisliti stabilizacije.

Naloge in cilji so v stabilizacijskem programu jasno razčlenjeni z neposrednimi zadolžitvami in roki uresničevanja.

POT ZA OBLIKOVANJE SOZD SLOVENIJALEŠ ZAČRTANA

Poudarjeno je bilo, da je nujno potrebno enakopravno opredeliti skupne cilje in naloge razvoja, odnose proizvodnja—trgovina, vse pa mora imeti za cilj oblikovanje take SOZD, ki bo kot trdna tvorba združevala delo in sredstva tako, da bo vsak posameznik videl interes v tej združbi. Vse akcije, usmerjene v tej smeri, morajo biti terminsko opredeljene, informiranost delovnih ljudi pa naj bo osnova, da so predlagani cilji tudi za vse sprejemljivi.

BREST NA VELESEJMU

Pohištenih novosti na velesejmu skorajda ni bilo. Na žalost se je letos pojavila med razstavljenimi izdelki vrsta plagiatov pohištva jugoslovanskih proizvajalcev. Bilo je mučno in smešno hkrati pri pogledu na več ali manj slabe posnetke programov pohištva, ki je že več let v proizvodnji. Samo nekaj primerov: proizvajalec X »ukrade« prvega proizvajalca barvo, drugemu pa ročaje, da pa bo mera polna, ukrade še ime konkurenčnega izdelka; proizvajalec Y »skombinira« dva sistema konkurence in že je »nov« izdelek z novim imenom tu.

NOVA ŽAGALNICA BO STEKLA

V času, ki nam preostaja, bo treba prevzeti postrojenje v redno obratovanje. Potrebno bo prevzeti opremo od domačih in tudi od tujih dobaviteljev. Prvi dnevi delnega obratovanja in preizkušanje posameznih faz dela že kažejo, da bo treba od nekaterih dobaviteljev zahtevati popravilo tehnoloških napak, ki so se takoj pokazale. Povsem pa bomo lahko ugotovili vse napake, ko bomo razžagovali tudi bukovino, ki je v pogledu manipulacije žaganega lesa zahtevnejša kot jelovina. Jasno pa je že sedaj, da so pogoji dela v novi žagalnici bistveno izboljšani. To pa je bil med drugim tudi eden izmed važnejših ciljev modernizacije. Računamo, da bo do 18. oktobra letos na občinskem prazniku, ko naj bi žagalnico uradno odprli, že precej začetnih težav odstranjenih. Zaposleni pa bodo prav gotovo že v tolikšni meri obvladali tehnologijo, da bo delo nemoteno teklo.

TROJE MNENJ O INOVACIJAH PRI NAS

Lepo je, da v letu inovacij tudi v naši delovni organizaciji razmišljamo o vzrokih, zakaj je pri nas tako malo tehničnih izboljšav. Prepričan sem, da so možnosti za racionalizacijo na vseh področjih dela velike. Manjka pa seveda interesov pri posameznikih, da bi predlagali izboljšave.

Po mojem sta temu kriva predvsem premajhna gmotna nagrada in prezahteven ter dolgotrajen postopek za uveljavitev posamezne izboljšave.

So pa med nami verjetno tudi ljudje, ki niso pod nobenimi pogoji pripravljeni razmišljati o tem, da bi delo olajšali in pocenili.

NOVO V VREDNOTENJU DELA

Ko smo se pred približno letom dni na Brestu zavestno odločili za novi sistem vrednotenja zahtevnosti dela, smo najprej analizirali dosedanja sistem vrednotenja dela ter ugotovili, da sistem analitične ocene delovnih mest ne ustreza, oziroma da nas je razvoj na tem področju prehitel. Ko smo se odločili, da vpeljemo omenjeni novi sistem vrednotenja dela, smo ugotovili, da je ta sistem boljši od prejšnjega, saj je njegova vsebina mnogo bolj razdrobljena po posameznih kriterijih, kar daje realnejše končne ocene delovnih mest. Istočasno pa nam mora biti jasno, da v svetu za sedaj še ni sistema vrednotenja dela, za katerega bi lahko rekli, da najbolj realno vrednoti vse funkcije v nekem proizvodnem procesu.

LETOŠNJE ZELŠKE PRIREDITVE

Že tretje leto zapored organizira Kulturna skupnost Cerknica — letos v sodelovanju z oktetom Gallus (prej s Komorno sceno iz Ljubljane) — vrsto različnih koncertnih prireditev. Tako postaja ta oblika kulturnega življenja na Notranjskem že tradicionalna; zdi se nam, da nismo več tako odmaknjeni od večjih kulturnih središč in od različnih oblik kulturnega življenja.

Tudi naši najvidnejši umetniki vokalne in instrumentalne glasbe so se preizkušali v našem lepem in funkcionalno tako bogatem umetniškem kraju.

Kulturna skupnost in njeni prizadevni organizatorji, Industrija pohištva Brest ter oktet Gallus kot soorganizator letošnjih prireditev zaslužijo vse priznanje, saj so dobro izpolnili svojo nalogo: kulturo delovnemu človeku!

DELO OBČINSKE KNJIŽNICE

Oktober bo odprta podružnična knjižnica v Starem trgu s približno 2000 knjigami, v naslednjem letu pa predvidoma na Rakeku. V teh dveh letih smo lahko ugotovili, da knjige opravljajo veliko kulturno poslanstvo, in želimo, da bi bralci še naprej tako segali po njih. Znano je tudi, da prostori za knjižnico v Cerknici še sedaj niso v skladu s predpisi o knjižničarstvu in če bomo hoteli še naprej v takem obsegu večati knjižni fond, bomo nujno potrebovali večje in boljše prostore.

MLADI ZA HRIBARJEV POKAL

V prihodnje bo treba to tekmovanje preusmeriti v množično, poiskati nove panoge (kolesarjenje, krosi, orientacijski pohodi, smučarska tekmovanja) in jih primerno razdeliti čez vse leto. Tekmovanje naj bi preusmerili iz tekmovanja med aktivni v množično tekmovanje posameznikov iz posameznih aktivov. Tako bi odpravili tudi nasprotja med aktivni. Takšen način tekmovanja bi bil gotovo dostopnejši širšemu krogu mladih (tudi nečlanom ZSMS), še tesneje bi nas povezoval in poglobljajal čut odgovornosti posameznikov. Tudi finančne težave bi bile pri organiziranju takšnih tekmovanj manjše.

Zelški večeri - trinajstič

Številka trinajst je mesrečna, pravimo. Ali pa je vsaj srečna-nesrečna ali nesrečna-srečna; kakorkoli jo obračamo, vedno nosi s seboj svojo vsebino, pa četudi govorimo o njej v kulturnem in umetniškem življenju ali o svojih osebnih tegobah!

Nekaj misli o letošnjem programu zelških večerov in o organizaciji le-teh... Čeprav sem poslušala samo koncert komornega mešanega zbora iz Postojne, bi pripomnila, da je umetniška raven zelških večerov zdrsnila malo nižje, kar seveda ne velja za vse koncerte in goste.

Že sam ambient je primeren za izbrane vokalne in instrumentalne ansamble (kot so bili to Trio Lorenz, manjši godalni in pihalni kvarteti ter Slovenski, Koroški, Ljubljanski oktet in podobno). Skratka: kvalitetni nastopi brez popevk, songov in raznih atraktivnih oblik, ki so primerne za drugačne prostore. Nobene stilne usmeritve ni bilo čutiti v programu, kar je bilo v prejšnjih letih bolje, čeprav je znano, da je bilo več zanimanja za vokalne oblike — za solistično in zborovsko petje.

Programska usmeritev je žal prepogosto odvisna od naključij, je nenačrtna in priložnostna po načelu: bolje nekaj kot nič!

Obisk, kolikor mi je znano, ni bil dober, celo slab! Obvestil v Delu ni bilo, plakatov ne bere vsak, pa še Zelše in okolica sta odmaknjen kotichek Notranjske. Mislim, da bi morali obisk bolje organizirati s predprodažo vstopnic (ponuditi vstopnice s programi različnim kolektivom, sindikatom, predvsem na Brestu, drugim delovnim organizacijam, šolam...).

Tudi kulturno življenje je odvisno od svojih potrošnikov in od kulturne politike! Ni duhovne kulture — brez materialne kulture je daljnovidno ugotavljal že Cankar!

Letošnji program je obsegal gostovanje Svetlane Makarovič (posebna interpretacija ljudskih pesmi), koncert Huberta Berganta na orglah s solistom Savom Vremšakom v cerkniški cerkvi, koncert komornega mešanega zbora Postojna in nastop Logaškega okteta! Kvalitete mojstra Berganta so že znane, novi gost pa je bil komorni zbor iz Postojne.

Po dveh letih je zbor, ki šteje okrog 30 predvsem mladih, glasbeno izobraženih pevcev, dosegel že umetniško raven komornega

petja. Uveljavili so se v Postojni in okolici in na reviji »Primorska poje«. Zbor vodi tenkočutno in ubrano ravnatelj glasbene šole Ivo Jelerčič.

Dinamično stopnjevanje ob nastopu je bilo v Zelšah res do gnano, zlasti v polifonskih skladbah. Zbor raste in napreduje v vokalizaciji in zlitosti melodičnih linij. Ima tudi dobre soliste. Peli so zahtevnejše skladbe, od Gallusa, Brucknerja do modernista Hindemitha! Najlepše sta izzveneli Adamičeva Večerna pesem v stilu novoromantike in izrazno tako učinko-

vita pesem Ubalda Vrabca Veter. V drugem delu programa so peli ljudske pesmi v priredbi naših komponistov (Emil Adamič, Pavel Kernjak, Marij Kogoj...).

Poslušalci, ki jih je bilo le okrog petdeset, so z zanimanjem sledili ubranemu petju zagnanega in mladega umetniškega kolektiva.

»Vse je minljivo, le melodija je večna,« poje Hindemithova pesem. Poskušajmo ujeti vsaj nekaj tonov njene harmonije, ki bi ob takih večerih požlahtnila našo praznoto in enoličnost...

Prof. B. Breclj

Tudi letos razgibano

LETOŠNJE LETNO TABORJENJE CEKNIŠKIH TABORNIKOV

Letos smo si postavili tabor ob prijazni vasi Dol ob Kolpi. Taborilo je kar 75 naših članov, od najmlajših, ki se na taboriško življenje šele pripravljajo, do tistih, ki so si z večletnim delom pridobili že veliko izkušenj.

Taborjenje nam pomeni višek celoletnega dela. Na njem poskušamo dopolniti svoje teoretično znanje. Tako so naši medvedki in čebelice spoznavali življenje v naravi, odkrivali njene skrivnosti in si v gozdni šoli pridobili

no geslo. Čeprav je bilo težko vstati, smo dokazali, da smo pripravljeni tudi na take nočne diverzije.

Program na taborjenju je bil res zelo raznolik in kadar je bilo toplo, smo si privoščili tudi kopanje v Kolpi. Najbolj pa smo uživali v vožnji s kanuji, kar sploh ni preprosto; če si nepazljiv, se lahko v trenutku obrneš v vodo.

Tisti, ki so bili z nami na taboru prvič, si bodo svoj krst lahko

mного različnih veščin: poznavalec ognjev, pevec, Robinzon; najtežja večšina pa je partizanski kurir, saj mora biti medvedek ali čebelica šest ur lačen, šest ur ne sme spregovoriti nobene besede, spoznati mora tudi tajno šifriranje.

Za tabornike in tabornice pa so že težje naloge. Naučiti se morajo orientacije v naravi, signalizacije, preživeti v gozdu nekaj dni, postaviti šotor, zakuriti ogenj in še mnogo drugih stvari. Poleg tega so si na letošnjem taboru pridobili večino novinarja, signalista, plavalca, partizanskega kurirja...

Da bi se bolje spoznali s kraji, kjer smo bivali, smo organizirali tudi več izletov v okolico.

Celotno dejavnost na taboru smo popestrili tudi s tiskanjem. Sami smo si izdelali razglednice, natiskali našitke na majice, ki so postale prava atrakcija v vsej dolini. Da nam ni bilo treba poslušati radia, smo si zabavo ustvarili sami. Mnoge večere smo tako preživeli ob partizanskem ognju. Tja smo povabili tudi domačine in se jim predstavili s svojim programom, na koncu pa smo tudi skupaj zapeli.

Tudi iger nam nikoli ni zmanjkalo, saj vemo, da se najmlajši še vedno radi igrajo, pa tudi starejši nikoli ne stojijo ob strani. Najbolj zanimive so bile nočne igre, kot so pihanje sveče, lov za zakladom... Najhuje pa je bilo, ko je bilo treba sredi temne noči vstati, ker so nas napadli sovražniki.

Odšli smo na nočni pohod, med potjo smo morali streljati s puško, na cilju pa je moral vsak posameznik povedati skriv-

temeljito zapomnili; namazali smo jih z barvami, jih navezali na vrh in jih odpeljali do Kolpe, kjer smo jih zmetali v vodo, da so se lahko umili.

Mного novega smo se naučili, mnogo doživeli, spletla so se nova prijateljstva. Vse, kar ni bilo prav, bo pozabljeno. Ostali bodo samo lepi spomini na ta kraj in na ljudi, ki so nam bili vedno pripravljeni priskočiti na pomoč.

A. Žnidaršič

SEJEM DROBNEGA GOSPODARSTVA V CELJU

Sejem je priložnost, da se poslovne vezi med industrijo in obrtjo še bolj okrepijo in poglobijo. Obrtne zadruge so v ta namen priredile poslovne dneve, ki so bili posebej namenjeni razširitvi tega sodelovanja.

Tudi lesni stroki je bil na celjskem sejmu namenjen poseben prostor. V tem prostoru je bilo videti izdelke iz lesa, lesno obdelovalne stroje domačih in tujih proizvajalcev, reprodukcij-ski material ter predstavitev storitev s tega področja. Druga področja, ki so bila tudi močno zastopana, so bila kovinska predelava, tekstilni izdelki in razne inovacije.

Ugotoviti je, da je sejem nov korak pri razvoju drobnega gospodarstva, saj naš dolgoročni program gospodarske stabilizacije zahteva zagotovitev trajne razvojne perspektive tako v družbenem kot v zasebnem sektorju.

A. Črnigoj

»Brestove Kitajce« je obiskal tudi kitajski ambasador v Jugoslaviji

Umetniška razstava v gradu Snežnik

ZADNJI DAN AVGUSTA SO V RAZSTAVNIH PROSTORIH GRADU SNEŽNIK ODPRLI RAZSTAVO SEDMIM NOTRANJSKIH LIKOVNIH USVARJALCEV — PETIH SLIKARJEV (B. KLANČAR, M. MANČEK, T. PERKO, M. ROT IN B. STRMAN), SLIKARKE (S. SLUGOVA — PUDOBKA) IN KIPARKE (M. BRANISLJ).

Razstava je bila odprta ves mesec september. Ker je v tej letošnji res nenavadno lepi jeseni že sam grad z okolico vreden obiska, je kljub nikakršni obveščenosti pričakovati, da bo razstavo videlo precej slučajnih obiskovalcev od blizu in daleč. Razstavo je tudi vredno videti, saj je to menda prva tovrstna prireditev, ki nam nudi kolikor toliko celovit vpogled v sodobno likovno snovanje naših umetnikov, kaže doseženo moč njihovega umetniškega izraza v tem času in tu.

Razstava je prav zaradi tega pregleda, ki se vsiljuje, čeprav morda nima niti tega namena, posebno zanimiva in tudi poučna.

Najbogatejši in najzanimivejši, kar imeniten, je kletni razstaveni prostor s štirimi razstavljalci. Kiparski izdelki Milene Branišljeve delujejo silno moderno, vendar nekoliko hladno in za naše umetniško neizšolano občutje predvsem kot dekorativno tehnična zanimivost, ne zbuja umetniškega dojma, čeprav zanimivo izpolnjujejo in povezujejo razstaveni prostor.

Skromen, toda prijeten kotiček si je izbral Bojan Klančar s svojim ciklusom grafik na temo »stara vhodna vrata«. Zelo enotna razstava, ki kar kliče po tem, da bi avtor zbral še več teh starih lepot, ki prav v tej tehniki delujejo še posebej čustljivo — in kdaj v prihodnosti pokazal še bogatejšo, samostojno razstavo samo na to temo.

Božo Strman je posebno lep in čist v svoji kmečki krajini. Clovek bi rekel, da so njegove zelene in modre podobe kristalizirano umetniško doživetje Slovenije — naše dežele. Pokazal je tudi nekaj drobnejših, presenetljivo »drugačnih« tihožitij in portretov — ljudi in živali — vendar se zdi v svojem doživljanju pokrajine najbolj prepričljiv.

Kletni prostor, ki je za razstave izjemno posrečen, zaključuje Tomaž Perko z dvema prav imenitnima portretoma, z nekaj tudi imenitnimi krajinami — z jezera seveda, in z enim tihožitjem. Njegove podobe so dobesedno mogočne. Ne le po razsežnosti, pač pa po globini izpovedi in tudi po načinu izraza. Delujejo skoraj rembrandtovski — začudimo se, kako sodobni umetnik z vsaj na videz klasičnimi sredstvi upodobi klasične, če ne kar stare teme na izrazito svež, iskričavo domiselni in moderen način. Ali je to zelo resno igranost ali — že majčkeno poroga na račun vsega: starega in novega?

Etažo više razstavlja v posebnem prostoru Stana Slugova-Pudobka. Tudi njene slike spremljajo nihajoči, nesimetrično uravnovešeni kiparski izdelki Milene Branišljeve.

Pudobka razstavlja krajine, menda vse iz svoje Loške doline. Razen pogleda na grad Snežnik, ki je gotovo dragocena drobcena umetnina, so druga

razstavljeni platna za naše izkušnje nov poskus prikazovanja krajine. Platno je namreč večje od slike. Na robovih se slika izgublja v praznino. Uokvirjen je pravzaprav le prostor, v katerega osrednji del je umetnica osredotočila svoje slikarsko oko.

V prvem nadstropju sta še dve razstavi sobi. Eno je zasedel Milan Rot s svojimi jezери, drugo Marjan Manček, z ilustracijami. V obeh sobah se velja zadržati.

Milan razstavlja tokrat le Jezera, kar se mi zdi po svoje škoda, saj je s tem postavil na ogled le del svojega umetniškega zanimanja. Bi rekel, da najbolj poznani del, pa se bo morda površnemu obiskovalcu zdel njegov izbor celo dolgočasen, čeprav je le dosledno enoten, kot spodaj Klančarjev. Jezero je pač v vsakem časovnem izseku drugačno, umetniško je neizčrpljivo in zato za slikarja zmeraj spet nov izziv. M. Rot je hotel na tej razstavi očitno prikazati le ščepce sorodnih, umirjenih akordov te večno nedokončane jezerske simfonije... Prostor, v katerem razstavlja, ne daje možnosti za popolno doživetje razstavljenih podob.

Marjan Manček razstavlja svoje ilustracije, večina že objavljenih v revijalnih in knjižnih tiskih za najmlajše. Toda to prav v ničemer ne zmanjšuje vrednosti njegove predstavitve. Njegov izbor, čeprav le del, dovolj zgovorno prikazuje, kako bogat je lahko, oziroma, kako bogat mora biti svet umetnika, ki se je zapisal svetu otrok. Njegove ilustracije so same dovolj zgovorne, skupaj z dobrimi teksti pa nudijo otroku celovito umetniško ekskurzijo v čudežne

dežele sanj, polne čarovne domišljije. Tu se prepletajo zgodovinski časi in odnosi v en sam neobremenjen otroški svet, poln osrečujočega doživljanja in radovednosti.

Razstava v Snežniku je za našo občino dragocen kulturni dogodek. Pomeni lep prispevek tudi k slovenski kulturi in ne vem, kdo je spet kriv, da javnost nič ne ve za to, da se tu kaj kulturnega dogaja. Nič ne ve za to, da imamo poleg sedmih bolj ali manj razvitih krajevnih skupnosti in poleg sedmih narodnih herojev tudi najmanj sedem dobrih upodabljalcih umetnikov, ki so tokrat

skromno, skoraj sramežljivo odskrnili durce vsak svoje snovalnice, da smo lahko pokukali vanje in jim ukradli delček njihovega najbolj intimnega sveta.

Po tej razstavi smo lahko brez zadržka prepričani, da je velika škoda, ker ga ni prostora v občini, kjer bi se lahko predstavili bolj celovito s svojo izpovedjo, kjer bi njihove najvrednejše izdelke lahko videli razstavljene v vsakem času. Če je ta prostor grad Snežnik, naj se za te namene naprej ureja. Da ne bomo čakali še — sedem let.

J. Praprotnik

Novosti v knjižnici

SPOMENIKI DELAVSKEGA REVOLUCIONARNEGA GIBANJA IN NARODNOOSVOBODILNEGA GIBANJA NA SLOVENSKEM

Vodniki po spomenikih iz naše zgodovine, primerni za lažjo odločitev pri organiziranju izletov. Nekaj naslovov: Kočevska Reka, Pot v Jajce, Gramozna jama, Dobrnič, Turjak...

SMITH, W.: Grom in blisk

V ozadju družinske tragedije je pisatelj opisal razgibano podobo življenja na afriškem jugu ob prelomu stoletja, prizore iz burških vojn, ljubezen, veselje ob delu v naravi.

VOŠNJAK, J.: Spomini

Knjiga opisuje pisateljevo dolgo življenje in bogato dobo v razvoju slovenskega naroda.

SIMČIČ, S.: Pravljica o dedku Mrazu

Otroci verjamejo, da prihaja dedek Mraz od nekdaj daleč. Knjiga pripoveduje, kakšen je bil prvi obisk dedka Mraza pri ljudeh.

JOŽEF ŽIROVNIK CERKNIŠKO JEZERO

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Dva otoka molita iznad jezerske površine celo ob največji vodi: Gorica in Otok. Oba ležita ob Javorniku, in sicer prvi na severnem, drugi na južnem kraju. Na Gorico spravljajo kmetje živino v čolnih na pašo, na Otoku pa stoji vas enakega imena. Skrita je za holcem, na katerem vabi Otočane k pobožnosti cerkva sv. Primoža in Felicijana, stoječa sredi smrek in hoj. Vas šteje 83 prebivalcev, stanujočih v 14 hišah.

Ker so Otočani od sveta najbolj oddaljeni in osamljeni, prijela se jih je v vsem vedenju neka posebnost, katera jih loči nekoliko od bližnjih sosedov. Starejši moške še pripovedujejo, da so prebivalci jezerske okolice pri njih kupovali sol in tobak. V tistih časih jim je pečenka debelega medveda bolje dišala nego prašičja. Za suho meso so se takrat preskrbovali v gozdu. Pravijo, da je bilo od pitanih jelenov, katere so klali s svinčcem. Sploh so pa Otočani gostoljubni in kogar poznajo, da mu smejo zaupati, temu dosti povedo, kar se ne zve drugod. Del Otoka proti zahodni strani, na katerem so njive, se imenuje Urlik in je ob bregu precej skalovit. Urliku nasproti leži polotok Drvošec ali Otočec. Skozi ta prehod — med otokom in polotokom — imenovan Vrata, se pride v Zadnji kraj ob Javorniku, kateri meri 150 hektarov.

Kdor ljubi prirodno krasoto, popelje naj se tu sem. Kar premoreta gozd in voda, vsa ta lepota je tukaj združena. Pticev pevcev

ni nikjer toliko kakor v tem zatišju, obdanem krog in krog z gozdom. Na obeh straneh jih vidiš in slišiš. Ob bregu šumljajo studenci izpod skalovja, in hladne senčne trate vabijo k počitku, katerega ti moti le kaka povodna ptica ali srnjak, ki si ga prepodil s paše. Med otokom in vasio Grahovim je nekoliko vzvišen kos jezerskih tal — Benetek imenovan. V bližini je Osredek, tudi precejšen kos sveta v jezeru. Oba dela se ne ločita od cele ravnine in vendar ležita dosti višje, ker ju zalije voda najkasneje.

Okoli jezera so tele vasi:

1. Selice; majhna vas ob Javorniku. Imajo 99 prebivalcev, stanujočih v 20 hišah. Cerkev sv. Volbenka — zidana leta 1680 — stoji na prijaznem griču nekoliko iz vasi. Tu je bila nekdanj sloveča božja pot. Pobožni romarji so prihajali od vseh strani na velikonočni in binkoštni terek v to cerkev iskat in prositi dušne in telesne pomoči. Tudi čudeži so se baje tukaj godili.
2. Skrajnik stoji ob okrajni cesti in šteje šest hiš z 39 prebivalci. Vas se imenuje tudi Brodec in je nastala šele v novejšem času. V bližini — proti trgu — je stala nekdanj cerkev sv. Jakoba, katero so pa za Jožefa II. podrli pred kakimi 110 leti.
3. Dolenja vas ima 596 prebivalcev in 112 hiš, ki stoje ob bregovih Cerkniškega potoka. Cerkev sv. Lovrenca je nekoliko oddaljena iz vasi proti jezeru. Ne daleč od cerkve proti Selicam je bila na kamnitem griču Tržišču prazgodovinska naselbina. Napisi so precej obširni, pa

le deloma ohranjeni. Grobišče leži na delu griča, ki je obrnjen proti jezeru.

Našli so ga leta 1877 delavci, ki so delali pot na Javornik. Izkopali so okoli 60 pepelnjakov, napolnjenih s sežganimi človeškimi kostmi, in nekaj lončene posode, podobne majhnim skledicam. V vsakem pepelnjaku so bile poleg kosti tudi dve ali tri stvari iz bronaste priložene. Ročke ni bilo mogoče nobene cele izkopati, ker so mnogo trpele v zelo vlažni zemlji in so bile tudi slabo žgane. Bolje ohranjena je bila mala lončena posoda. V zemlji poleg ročk je bilo tudi prav malo železnega orodja, v neki ročki pa več prevrtanih biserov iz jantara. Tudi predilno vreteno iz zelo čiste ilovice se je dobilo. Vse to — uhane, zapestnice in druge bronaste stvari (okoli 50 kosov) iz tega grobišča — hrani deželni muzej Rudolfinum v Ljubljani.

4. Dolenje jezero s cerkvijo sv. Petra šteje 49 hiš in 264 prebivalcev. Vas je zidana tako, da stoje vse hiše v vodoravni dolgi vrsti, obrnjene od severa proti jugu. Od tod do jezera je nekaj minut hoda. Ob povodnji pride jezerska voda do vasi, ljudje in živina se morajo umakniti pod streho in na skednje, ali pa morajo celo iz hiš.

5. Martinjak stoji ob okrajni cesti, ima 252 prebivalcev in 51 hiš. V cerkvi sv. Vida so viseli štirje zvonovi, dva lastna, dva pa iz podrte cerkve sv. Elija, ki je stala niže pod vasio proti jezeru.

6. Grahovo ima lastno župnijo in dvorazredno šolo in šteje 480 prebivalcev, stanujočih v 87 hišah. Skozi vas pelje okrajna cesta proti Ložu in na Bloke. Pred 200 leti sta bili v vasi dve cerkvi, sedanja, posvečena čistemu spočetju Marije Device, in druga sv. Marku. Danes ljudje ne vedo o zadnji povedati, kje da je stala.

7. Žirovnica ima 362 prebivalcev in 58 hiš. Cerkev sv. Pavla stoji ob vasi na griču, od koder je lep razgled na jezero.

8. Lipenj z vasio Goričicami šteje 235 prebivalcev, ki stanujejo v 40 hišah. Cerkev st. Štefana, ka-

tero je sezidal graščak Šteberški, stoji zunaj vasi ob stari cesti, ki vodi na Križno goro. Izvirek potoka Šteberščice izpod razvalin gradu Šteberka je v bližini.

9. Gorenje jezero ali Vrh jezera s cerkvico sv. Kocijana ima 171 prebivalcev in 23 hiš. Vas leži ob jezeru in ima ekskurendno šolo. V bližini izvira Obrh.

10. Laze ob Javorniku štejejo v 8 hišah 40 prebivalcev. Cerkev sv. Brikcija, patrona proti plazovom, stoji nekoliko iz vasi v gozdu.

Jezero ima celo vrsto dotokov, kakor tudi odtokov, to je požiralnikov, v katere se voda izgublja v pomladnem času in iz katerih prihaja jeseni ob deževju zopet na dan.

V jezero tečejo tile studenci in potoki:

1. Potok Cerkniščica; izvira v župniji sv. Trojice v hribovju, teče skozi Cerknico in Dolenjo vas in se po triurnem toku izliva v jezero v sesalno jamo Rešeto. V nalivih postaja jako močan in oddaja veliko vode v jezero.

2. Studenec sv. Magdalene v Viševku ima ime od cerkve, ki je stala nekdanj v bližini pod sedanjo okrajno cesto. Priteka izpod Slivnice in zelo naraste v deževju, sicer je pa majhen in se kmalu poleti posuši.

3. Studenec sv. Vida v Martinjaku izvira izpod Slivnice in teče ob cerkvi mimo vasi.

4. Martinski potok prihaja tudi izpod Slivnice in teče ob drugem koncu vasi Martinjaka. Obe vodi se združita zunaj vasi in se stekata v Žirovnščico.

5. Studenec v Trsteniku je neznamenit in presihajoč suši.

6. Grahovščica izvira pod Slivnico, teče skozi vas Grahovo in se četrte ure zunaj vasi združi z Žirovnščico.

7. Žirovnščica prihaja izpod Žirovnškega griča pod okrajno cesto na dan. Ta potok je vedno močan, bodisi suho ali deževno vreme. Ob njegovih bregovih stoje zaporedoma žage in mlini. Trdi se, da je ta potok podaljšek onega v bloški fari.

Na višavju pri Blokah, kakih 750 metrov nad morjem, izvira več studencev, ki se združijo v potok Bloščica. Izgubi se po enournem toku pri Velikih Blokah na polju popolnoma v ponore, katerih je nad dvajset. Ob nalivu pa pride od vasi Fare in se tam izliva v glavni ponor, kateri je poleg vasi. Pokaže se potem, dokončavši 3000 metrov dolgo podzemeljsko pot, 60 metrov niže v grahovski fari pod imenom Žirovnščica, teče skozi vas Žirovnico in se izliva — sprejemši Martinski potok in Grahovščico — v ponor Retje.

Nekateri pa pravijo, da daje Bloščica po 4000 metrov dolgem podzemeljskem toku vodo Loškemu Obrhu.

8. Šteberščica, pozneje Lipsenjšica imenovana, privre kakor močan potok na zahodni strani Križne gore iz tal. Pri deževnem vremenu postane jako deroč. Zelo verjetno je, da priteka voda Šteberščice iz Križne jame. Ta potok pošilja izmed vseh od zdaj imenovanih potokov največ vode v jezero. Da je tako močan, pride od tod, ker dobiva vodo iz okolice Snežnika, kjer pade na leto največ dežja ne samo na Kranjskem, nego v vsej državi. Lipsenjšica se izliva v jezerski potok Stržen.

V bližini njenega izvira stojita razvalini nekdanjih gradov — starega in novega Šteberka. Zadnji iz šteberške rodovine je izgubil življenje leta 1482, ko je Erazem Predjamski napadel grad. Videč, da ga more le beg rešiti, se je hotel skriti pod streho. A pod se mu udre, pade skozi luknjo, pa k nesreči obvisi med dvema deskama, med katerima se zaduši. Zadnji posestnik gradov je bil knez Eggenberški. Kdaj in na kakšen način sta bila gradova razdejana, je neznano. Ostalo zidovje izpričuje, da je bil stari grad Šteberg velik in trden, in le velika sila ga je mogla razrušiti. Ne daleč proč je stala nekdanj vas Bočkovo. Vse žene iz te vasi so leta 1670 na grmadi zažgali v trdni veri, da so bile čarovnice in z vragom v zvezi.

(Se bo nadaljevalo)

Končno smo se vidneje uveljavili tudi na naši televiziji, saj smo dobili televizijsko »bodečo nežo« za cerkniški nerazviti turizem, kar naj bi pospešilo naš turistični razvoj.

Ej, koliko desetletij so že zbadale številne »neže« z najrazličnejših, tudi najbolj odgovornih ravni, pa v našem glasilu so bile tudi pogo- ste, a je bilo vse bob ob steno.

Televizijci pa so naivno kmalu po podelitvi »neže« že anketirali naše občane, ali se je že kaj premaknilo...

Le kdaj se bo?

Cesta v središču našega malega mesta bo za občinski praznik do- bila novo asfaltno preobleko, ki naj bi se blestela vse tja do Mar- tinjaka.

*

RAZSTAVE, PRIREDITVE IN ŠE KAJ

Pogosto je slišati očitke, da v našem malem mestu in v občinskem merilu nasploh ni prireditev, ki bi poživile enolično življenje kraja- nov in naključnih obiskovalcev tega dela Notranjske. Ali je res tako?

Res je, da ne premoremo tako imenovanih super luksuznih objek- tov ter temu primerne postrežbe in ponudbe, toda takšnega mrtvila, kot ga nam zadnje čase pripisujejo, vendarle ni.

Že od zgodnje pomladi pa vse do usahnitve Cerkniskega jezera so se ob njegovih »vodah« vrstile rekreacijske in druge prireditve. Bilo je, in verjetno še bo, nešteto kolektivnih in zasebnih piknikov, nasto- pov godbenikov, razstav rejcev malih živali, razstav stvaritev doma- čih in drugih umetnikov, športnih srečanj in tekmovanj. Z razstavo so sila domiselno prikazali svojo dejavnost tudi taborniki odreda Jezerska ščuka. Prireditve v zelški cerkvi so pohvale vredne. Tudi smučarsko in kmečko prireditev na Blokah je treba pohvaliti. Sicer je res, da na našem območju ni kakšne posebne turistične tradicije, toda kljub temu, in čeravno s skromnimi sredstvi, so organizatorji le dokazali, da so kos nalogam. Čeravno se leto bliža k svojemu kon- cu s hitrimi koraki, bo različnih prireditev še cela vrsta.

Gobarsko društvo Cerknica bo v soboto in nedeljo, 5. in 6. oktobra, v prostorih RESTAVRACIJE v CERKNIŠKI BLAGOVNICI pripravilo razstavo vseh vrst gob, tudi tistih, ki uspevajo le na drevesih. Znana strokovnjakinja za gobje jedi Sonja VRŠČAJ bo vodila pripravo gob- jih specialitet, da bo tudi za lačne poskrbljeno.

Društvo rejcev ptic pevk iz Ilirske Bistrice bo razstavilo svoje per- nate kričace, priredilo tombolo in ptice po zmernih cenah tudi pro- dajalo. K raznolikosti razstave bo prispevala še ribiška družina Cerk- nica s fotografijami Cerkniskega jezera in zadnjim prepariranim ra- kom — jelševcem iz Cerkniskega jezera.

V petek 4. oktobra bodo organizirali množično nabiranje gob za razstavo. Nabiralna akcija bo tekla po naslednjem sporedu:

— člani gobarske družine iz Cerknice in bližnje okolice se bodo dobili v petek 4. oktobra ob 15.30 na avtobusni postaji v Cerknici in se odpeljali na teren z osebnimi avtomobili;

— člani gobarskih družin iz drugih krajev bodo nabirali gobe na svojih terenih. Nabrane gobe bodo dostavili v restavracijo blagovnice v Cerknici istega dne ob 18.30.

Vodstvo gobarske družine Cerknica pričakuje, da se bo nabiralne akcije udeležilo večje število krajanov, ki sicer še niso včlanjeni v družino, bo pa to lepa priložnost, saj bodo tako spoznali in razliko- vali užitne od neužitnih gob.

Š. Bogovčič

Dom na Slivnici v ženskih rokah

Čeprav je bila z dosedanjim upravljalcem tovarišem Antolovičem sklenjena desetletna pogodba o opravljanju in nujenju gostinskih storitev v domu na Slivnici, jo je le-ta po petih letih prekinil z ute- meljčitvijo, da se bo upokojil. Tako je bil dejansko letošnje leto iz tega razloga, predvsem pa zaradi večjih okvar na vodovodni instalaciji, dom na Slivnici zaprt.

Delavski svet TOZD Gostinstvo Cerknica je v letošnjem avgustu objavil v dnevnem časopisju oddajo doma na Slivnici. Na objavo je bilo več pozivov bolj informativnega značaja. Resna kandidatka je Grozdana KREVELJ, samostojna gostinka, ki je do sedaj delala v gostilni pri Milanu v Ivančni gorici.

Dogovorjeno je bilo, da bo dom ponovno odprt 21. septembra. Po njenih izjavah in zagotovitvah bo nudila kvalitetno postrežbo, odprt pa naj bi bil vsak dan od 11. do 23. ure.

Če bo temu res tako, je za vse nas izziv, da se prepričamo in obi- ščemo Slivnico v čim večjem številu.

J. Truden

Križem kražem po naši občini

Teden otroka 1985

»Ni plemenitejšega dela, kot je prizadevanje za do- brobit otroka in njegovo srečo, in to ne samo v last- ni deželi, temveč v vsakem kotičku našega planeta!«

TITO

Naši otroci bodo postali nosilci jutrišnjega napredka, zato jim moramo ustvariti pogoje za nji- hov celovit razvoj.

Vsak prvi teden v oktobru praznujemo teden otroka. V tem tednu je tudi svetovni dan otro- ka. Teden otroka je priložnost, da ocenimo svoje delo, da se kot posamezniki in družba vprašamo in razmislimo, kaj smo storili za razvoj in srečo naših otrok in s tem tudi za našo prihodnost.

Pri uresničevanju stabilizacij- skih ukrepov in načrtovanju dol- goročnih usmeritev morajo po- trebe otrok zavzemati prednost- no mesto, saj je predšolsko ob- dobje eno izmed najbolj plodnih, razvojno najbolj intenzivnih ob- dobij, ko lahko mnoge sposobno- sti razvijamo najbolj hitro in in- tenzivno.

Ob letošnjem tednu otroka bo- mo v vseh naših vzgojno varstve- nih enotah pripravili različne de- javnosti za otroke iz dnevnega varstva in za otroke izven dne- nega varstva v dopoldanskem in popoldanskem času.

Vse otroke, ki ne obiskujejo vrtca, vabimo k vzgojnim dejav- nostim vsak dan od 1. do 4. ok- tobra od 8. do 11. ure v vse vzgoj- no varstvene enote oziroma od- delke v občini Cerknica.

S programom, ki bo organizi- ran v popoldanskem času, bodo vsi otroci obveščeni prek plaka- tov na javnih mestih.

M. Špitalar

Inovacije v Gradišču

Akcija, ki jo je izpeljalo Gra- dišče za vzpodbujanje množične inventivne dejavnosti, je obrodila prve sadove. V naših stranskih obratih je pet delavcev predlaga- lo izboljšave na delovnih strojih in napravah. S svojimi predlogi so prispevali k racionalnejšemu izkoristku delovnih strojev in na- prav, s tem pa so prispevali tudi k zmanjšanju stroškov.

Predloge so prispevali nasled- nji delavci: Vlado Marolt — pri stroju za izdelavo zaščitnih vo- galnikov je izdelal napravo, s ka- tero je omogočena večkratna uporaba rezalnih nožev. Pred uvedbo izboljšave je bilo mogo- če rezalne nože uporabiti samo enkrat. Slavko Klančar — pri brušenju rezalnih nožev na do- mačih strojih; Rok Žnidaršič, Jo- že Zakrajšek in Tone Urbas — zaradi varnosti prometa so pre- delali podnožje žerjava. Pri tem predlogu je prišlo do prihranka pri pnevmatikah.

Predlagatelji teh izboljšav so na posebni seji družbenopolitič- nega aktiva dobili priznanje in nagrado.

Priznanja in nagrade naj bodo vodilo tudi drugim delavcem za kreativno razmišljanje pri vsako- dnevnem delu.

I. Urbas

Živinorejska razstava

Temelje razvoja živinoreje je organizirana rodovniška služba, ki skrbi in omogoča izbor kvali- tetnih živali za večjo živinorej- sko proizvodnjo. Prva rodovni- ška služba na sedanjem območju naše občine je bila vpeljana že pred 75 leti, ko je bilo organizi- rano tudi prvo združenstvo. V letu 1929 je bila že organizirana prva živinorejska razstava, ki je

za obdobje dveh desetletij poka- zala uspeh načrtnega selekcijs- skega dela v živinoreji. Po tem sta bili podobni živinorejski raz- stavi še v letih 1966 in 1975.

Pred nami je zopet živinorej- ska razstava, ki bo 6. oktobra na razstavnem prostoru v Iga vasi. Ocenjujejo, da bo z območja na- še občine, kjer je živinoreja osnovna usmeritev kmetijske proizvodnje, razstavljenih 60 plemenskih krav, 20 plemenskih telic, 2 plemenska žrebca, 15 ple- menskih kobil in 2 tropa ovac. Za popestritev pa bodo v razsta- vo vključeni tudi rejci malih ži- vali (sekcija Cerknica) in rejci perutnine (Perutninski kombinat Neverke, TOZD LKP Cerknica).

Namen te razstave je pred- vsem prikazati stopnjo razvoja rodovniških živali na območju naše občine. Razstavljenе živali naj bodo vzpodbuda za prihod- nje delo, in to predvsem za tiste napredne živinorejce, ki so za- interesirani za vzrejo in rejo kva- litetnih živali. Obenem je to tu- di priložnost, da se vsem kup- cem in rejcem širom po Slove- niji, pa tudi po Jugoslaviji, pri- kaže rjavo govedo, ki predstavlja pasemsko usmeritev našega ob- močja in je že našlo pomembno mesto v vzreji plemenske živali tudi za potrebe tržišča.

R. Klančar

Tudi letos polharska noč v Loški dolini

25. september je datum, ki do- voljuje vsem ljubiteljem tega starega običaja naših prednikov, da poskusijo srečo pri lovu na polhe. Kakšna je bila letošnja »bera«, smo slišali in videli na 4. polharski noči, ki je bila v so- boto, 28. septembra z začetkom ob 16. uri pri gradu Snežnik.

Uro poprej so se zbrale vse prijavljene ekipe, katerim je po- sebne napotke v zvezi s pravili lova dala tričlanska ocenjevalna komisija. Po odhodu polharjev se je začel kulturni program, ki ga je pripravilo Turistično dru- šтво Loška dolina: Županova Micka (varianta), pevci Svobode Loška dolina, nastop najmlajših »Hudič goni polhe past«.

S tem je bil kulturni del kon- čan, za zabavnega pa je poskrbel ansambel Notranjci in se je na- daljeval pozno v noč.

Gostinske storitve je prevzela TOZD Gostinstvo Cerknica, ki je med drugimi specialitetami nu- dila tudi polharski krožnik, ki tudi sodi na tako prireditev.

J. Truden

Vse manj je lepih in dolgoraslih ščuk...

To ni rekreacija, ampak najpogostejše delo v tej jeseni

Naša jesenska rekreacije

Marsikdo se v teh dneh re- kreira ob pripravi ozimnice in tako združuje prijetno s korist- nim. Malo pa je izmed Brestov- cev takih, ki se ukvarjajo tudi s športno rekreacijo.

V oktobru vas vabimo, da tu- di vi stopite med aktivne in se udeležite športno rekreativnih in drugih prireditev v počastitev občinskega praznika. Jesen je čas, ko preverjamo svoje sposob- nosti. Tudi vi se ocenite, ali ste pripravljeni, čili in zdravi! Koli- ko kilometrov, metrov lahko opravite v desetih minutah, če hodite oziroma tečete? Kako da- leč skočite z mesta?

Če vas zanimajo ta in podobna preverjanja, lahko to opravite v četrtek 17. oktobra v športnem parku pri osnovni šoli v Cerkni- ci.

Predvidoma v prvih dneh no- vembra bomo pričeli splošno vadbo v telovadnici osnovne šole v Cerknici. Če bo dovolj zanima- nja, bo le-ta dvakrat na teden, to je ob ponedeljkih in četrtek od 20. do 21.30.

Obvezna je športna oprema (copati, trenerka ali dres).

Povabite zakonce, prijatelje in znance. Družno je vse prijetnej!

L. Palčič

Program praznovanj

ob prazniku občine Cerknica — 19. oktobru

- v času od 29. 9. do 20. 10.: **ŠPORTNO REKREATIVNA TEKMOVANJA PO RAZPOREDU OBČINSKE TKS**
- sobota, 5. 10. ob 10. uri v Cerknici: **TRADICIONALNO KOLESARSKO TEKMOVANJE ZA POKAL KK GRADIŠČE**
- nedelja, 6. 10. ob 10. uri v restavraciji nad blagovnico v Cerknici: **ODPRTJE GOBARSKE RAZSTAVE**
- nedelja, 6. 10. ob 11. uri v Iga vasi: **ZIVINOREJSKA RAZSTAVA**
- ponedeljek, 14. 10. ob 12. uri v Podskrajniku: **ODPRTJE PROIZVODNIH PROSTOROV STROJEGRADNJE V BRESTU**
- sredo, 16. 10. ob 11. uri v Cerknici — stara šola: **ODPRTJE NOVIH PROSTOROV GLASBENE ŠOLE FRAN GERBIČ**
- sredo, 16. 10. ob 11. uri v Begunjah: **ODPRTJE NOVE OSNOVNE ŠOLE**
- petek, 18. 10. ob 11. uri v Podskrajniku: **ODPRTJE NOVE LAKIRNICE V TOZD TTN AVTOMONTAŽA**
- nedelja, 20. 10. od 9. ure naprej: **TRADICIONALNI POHOD NA SLIVNICO**
- OSREDNJA SLOVESNOST:**
 - sobota, 19. 10. ob 11. uri v Cerknici, skupščinska dvorana: **SLAVNOSTNI ZBOR DELEGATOV ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE, SKUPŠČIN SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI IN DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ V kulturnem programu sodeluje Boris Kralj.**
 - Istega dne ob 10. uri v Cerknici: **ODPRTJE PRENOVLJENEGA DELA CESTE CERKNICA—MARTINJAK**

Nekaj obvestil

VVDO Cerknica bo za predšolske otroke, stare od tretjega leta do vstopa v šolo, ki niso vključeni v vrtec, organizirala CÍCIBANOVE URICE v vseh naših krajevnih skupnostih.

Vpis otrok bo v oktobru po naslednjem razporedu:

Kraj	Datum	Ura	V prostorih
CERKNICA	1. 9.	ob 10. uri	VVE Cerknica
BEGUNJE	9. 11.	ob 10. uri	oddelek Begunje
CAJNARJE	12. 10.	ob 10. uri	prostor KS Cajnarje
ŽILCE	12. 10.	ob 10. uri	v domu kulture Žilce
UNEC	2. 10.	ob 15. uri	OŠ Unec
RAKEK	2. 10.	ob 15. uri	VVE Rakek
GRAHOVO	1. 10.	ob 16. uri	oddelek Grahovo — vrtec
STARI TRG	1. 10.	ob 17. uri	VVE Stari trg
IGA VAS	2. 10.	ob 17. uri	oddelek Iga vas
BABNO POLJE	1. 10.	ob 10. uri	OŠ Babno polje
NOVA VAS	1. 10.	ob 16. uri	oddelek Nova vas

Starši, pripeljite svoje otroke!

VVDO Cerknica

V Begunjah bo predvidoma v oktobru letos odprt oddelek za predšolske otroke, stare od dveh do sedmih let.

Starši, ki so zainteresirani za vključitev svojih otrok v dnevno vzgojo in varstvo, naj do 20. oktobra 1985 vložijo prošnjo z rojstnimi podatki otrok v tajništvo VVDO Cerknica.

VVDO Cerknica

PESEM NAS DRUŽI!

Mladinski pevski zbor Fran GERBIČ želi sprejeti čim več dobrih pevcev, zato bo organiziral posebno avdicijo, ki bo v torek 8. oktobra 1985 ob 19. uri v novem vrtcu v Cerknici (Za vrtovi). Vabimo vse ljubitelje lepe pesmi, kajti pesem nas druži!

LOKOSTRELCI, NA PLAN!

Zveza telesno kulturnih organizacij in taborniški odred Jezerska ščuka Cerknica organizirata občinsko lokostrelsko tekmovanje za posameznike.

Tekmovanje bo v nedeljo 20. oktobra z začetkom ob 10. uri pri štalah na Slivnici.

Tekmovali bomo ločeno (moški, ženske) v naslednjih kategorijah:

1. do 12 let,
2. od 12 do 18 let,
3. nad 18 let.

Oprema tekmovalca: lok brez merilnih naprav, najmanj 5 puščic. Informacije in prijave sprejema UNIS TURIST v Cerknici (telefon 792-113).

Prijaviti se je treba do 15. oktobra 1985.

V počastitev občinskega praznika bo STRELSKA DRUŽINA BREST organizirala odprto občinsko tekmovanje v streljanju z vojaško puško M-48 v ležečem položaju.

Tekmovanje bo v nedeljo, 13. oktobra 1985 s pričetkom ob 8. uri v peskokopu v ZELSAH.

VSI LJUBITELJI STRELJANJA VABLJENI NA TEKMOVANJE!

Vse več kolesarjev tudi pri nas

DELOVANJE KOLESARSKEGA KLUBA GRADIŠČE

Letošnja kolesarska sezona se izteka. Pred nami je še — v okviru praznovanja občinskega praznika — kolesarjenje osnovnošolcev za pokal GRADIŠČA, odprto prvenstvo kluba (vožnja po cerkniških ulicah) in pa sodelovanje na kolesarjenju prijateljstva po Italiji in Sloveniji.

Letos smo doslej organizirali več rekreativnih kolesarjenj v občini za značko kolesarskega kluba, sodelovali smo na nekaterih maratonih, kot so kočevski, maraton Franja in pa Dakijev maraton, za katerega skupaj s Partizanom Vič organiziramo pomozni start in cilj v Cerknici.

V počastitev 35-letnice SGP Gradišče smo letos organizirali tudi vožnjo »po IMOS-ovih delovnih organizacijah«.

Skupina petih kolesarjev s spremljevalcem v kombiju Gradišča se je podala na 800 kilometrov dolgo pot po Sloveniji in delno po Italiji. Vsa pot je bila razdeljena na šest etap, dolgih od 80 do 190 kilometrov, prilagojeno krajem, kjer so IMOS-ove delovne organizacije.

Med potjo smo obiskali enajst delovnih kolektivov, kjer so nas povsod prisrčno sprejeli z ustreznimi napitki in hrano, pa čeprav smo kolesarili tudi v soboto in nedeljo. Na razgovorih s predstavniki podjetij smo se pogovarjali o gospodarskih uspehih in težavah, pa tudi o delu sindikata in o organizirani rekreaciji. Bili smo si edini, da se poleg sodelovanja na gospodarskem področju delovni kolektivi še tesneje povežejo z medsebojnimi srečanji, pa naj si bodo to kolesarji, planinci, pohodniki, kegljači in drugi.

Nepozabni vtisi so ostali na srečanjih v Trziču in Titovem Velenju, pa tudi na predzadnji dan v Grosupljem, kjer smo si

privoščili tudi nekaj zlahodne kapljice, saj smo bili skoraj že doma.

Na dvorišču GRADIŠČA nas je pričakala skupina članov delovnega kolektiva, kjer so nam podelili tudi spominske kolajne. Po zaključnem razgovoru na sedežu podjetja nam je bilo kar žal, da smo kolesarsko pot že opravili.

V šestih dneh smo postali nerazdružljiva skupina na cesti in

Strelnske novice

REGIJSKO TEKMOVANJE Z VOJAŠKO PUŠKO

Za primorsko-notranjsko regijo je bilo tekmovanje na strelišču v Ljubljani, ker mi nimamo ustreznega strelišča. Strelci so tekmovali z vojaško puško M-48 v ležečem položaju brez naslona. Vsak tekmovalec je imel šest poskusnih in 20 strelcev za oceno. V ekipni in posamični uvrstitvi so prevladovali strelci Bresta.

Rezultati

EKIPNO:

	krogov
1. BREST II.	502
2. BREST I.	498
3. POSTOJNA	477

POSAMEZNO:

	krogov
1. Franc Mahne, Brest	178

2. Janez De Reggi, Postojna	175
3. Janez Obreza, Brest	171

POKAL 28. AVGUST ŽE DRUGIČ OSVOJIL BREST

V počastitev občinskega praznika občine Sežana je teritorialna obramba v sodelovanju z občinsko strelsko zvezo organizirala tekmovanje z vojaško puško pod nazivom »za prehodni pokal 28. avgust«. Na tekmovanje je bila povabljen tudi strelska družina Brest kot zmagovalci prvega tekmovanja. Tekmovalo je 57 ekip oziroma 168 posameznikov.

Vsak nastopajoči je imel tri poskusne strele in deset strelcev za oceno. Spet je prehodni pokal osvojila ekipa Bresta.

Rezultati

EKIPNO:

	krogov
1. BREST	240
2. VREMŠČICA Vreme	227
3. PIRAN	219

POSAMEZNO:

	krogov
1. Janez OBREZA, Brest	88
2. Janez MATIČIČ, Brest	86
3. Bogdan ERCIGOJ, Vremščica	83

REPUBLIŠKO TEKMOVANJE Z VOJAŠKO PUŠKO

Strelska zveza Slovenije je bila organizator letošnjega republiškega prvenstva v streljanju z vojaško puško. Tekmovalo je 22 tričlanskih ekip iz vse Slovenije. Ekipa BRESTA je zasedla solidno 10. mesto s 486 krogi.

IGRE ALPE-ADRIJA

Postojna je bila gostiteljica letošnjih iger treh dežel pod nazivom ALPE-ADRIJA. Na igrah so nastopili tudi strelci.

Reprezentanca je bila sestavljena na osnovi dveh izbirnih tekem v Ljubljani in Postojni. V njej sta bila tudi Ines Otoničar in kot rezerva Damjan Kandare iz Cerknice. Ines Otoničar je bila tretja.

F. Mahne

Ob sušnem reševanju rib so reševali tudi ponirke — simpatične prebivalce jezera

Filmi v oktobru

3. 10. ob 19.30 — ameriški fantastični film POŠAST IZ MOČVIRJA.
5. 10. ob 19.30 in 6. 10. ob 16. uri — ameriški pustolovski film BEG IZ EL DIABLA.
6. 10. in 7. 10. ob 19.30 — ameriška drama OSAMLJENA ŽENSKA.
10. 10. ob 19.30 — nemška ljubezenska drama DEKLE Z REGRATOM.
12. 10. ob 19.30 in 13. 10. ob 16. uri — francoska kriminalka BOŽAN-SKA.
13. 10. in 14. 10. ob 19.30 — ameriška komedija ZADNJE AMERIŠKO DEKLE.
17. 10. ob 19.30 — ameriški ljubezenski film STRASTI.
19. 10. ob 19.30 in 20. 10. ob 16. uri — hongkonški karate film MEČ RUMENEGA TIGRA.
20. 10. in 21. 10. ob 19.30 — ameriška erotična drama MODEL.
24. 10. ob 19.30 — angleška drama VEDOŽELJNA RITA.
26. 10. ob 19.30 in 27. 10. ob 16. uri — ameriški pustolovski film TARZAN.
27. 10. in 28. 10. ob 19.30 — ameriška kriminalka POLNOČNI MORILEC.
31. 10. ob 19.30 — jugoslovanski glasbeni film NI PROBLEMOV (Lepa Brena).

Vse obiskovalce filmskih predstav opozarjamo, da se bodo večerne predstave pričele ob 19.30.

BRESTOV OBZORNIK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC

Ureja uredniški odbor: VIII FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIČ, Jože KLANČAR, Srečo KNAP, Božo LEVEC, Drago MAZIJ, Danica MODIČ, Janez OPEKA, Vanda ŠEGA, Marjan ŠIRAJ in Franc TRUDEN

Foto: Jože ŠKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednica odbora: Vanda ŠEGA.

Glasilo sodi med proizvoda iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za Informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov. Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.